

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 1.3.2000
COM(2000) 78 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κοινοτικές πολιτικές για την υποστήριξη της απασχόλησης

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Κοινοτικές πολιτικές για την υποστήριξη της απασχόλησης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η προώθηση υψηλού επιπέδου απασχόλησης αποτελεί κύριο στόχο της Ένωσης. Η απασχόληση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στην ανύψωση των μέσων επιπέδων διαβίωσης. Συμβάλλει στη συνοχή και στην κοινωνική ένταξη. Αποτελεί ένα σημαντικό μέτρο της επιτυχίας της Ευρώπης όσον αφορά τη χρήση των οικονομικών πόρων και του ανθρώπινου δυναμικού της πλήρως και αποτελεσματικά.

Η Ευρώπη εισέρχεται πλέον σε ένα σημαντικό νέο στάδιο της οικονομικής και κοινωνικής της ανάπτυξης. Με την εντονότερη οικονομική μεγέθυνση και το βελτιωμένο οικονομικό κλίμα που παρατηρούνται, υπάρχουν καλές προοπτικές για την περαιτέρω αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας. Ωστόσο, εάν θέλουμε η Ένωση να υλοποιήσει το πλήρες δυναμικό απασχόλησής της -όσον αφορά την ποιότητα και την ποσότητα των θέσεων εργασίας, την ισότιμη πρόσβαση σε αυτές τις θέσεις εργασίας και την ελάχιστη ανεργία- θα πρέπει να διαχειριστεί την αλλαγή πιο αποτελεσματικά. Η Ευρώπη πρέπει να εξακολουθήσει να εκσυγχρονίζει τις αγορές προϊόντων, υπηρεσιών, κεφαλαίου και εργατικού δυναμικού και να καταστεί περισσότερο επιχειρηματική.

Η παραγωγή, απόκτηση και χρήση της γνώσης καθίσταται ένα από τα κύρια μέσα βελτίωσης της οικονομικής απόδοσης και της κοινωνικής ευεξίας. Η γνώση και η καινοτομία ορίζουν εκ νέου και ενισχύουν την οικονομική ανταγωνιστικότητα, ενώ μεταβάλλουν το περιεχόμενο αυτού που κάνουμε κατά την εργασία και τον τρόπο με τον οποίο το κάνουμε. Ένας από τους στόχους της ειδικής συνόδου κορυφής στη Λισσαβόνα είναι η ανεύρεση τρόπων εκμετάλλευσης αυτών των νέων ευκαιριών για την προώθηση της μεγέθυνσης της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης και, με τον τρόπο αυτό, την ενίσχυση τόσο της ανταγωνιστικότητας όσο και της συνοχής.

Η Ευρώπη πρέπει να κινητοποιήσει όλους τους πόρους της προκειμένου να δημιουργήσει μια σύγχρονη οικονομία με βάση τη γνώση που ενθαρρύνει την ένταξη και να αντιμετωπίσει, κατά ολοκληρωμένο τρόπο, τις από μακρού υφιστάμενες προκλήσεις της περιφερειακής ανισορροπίας και της αναντιστοιχίας της αγοράς εργασίας παράλληλα με τις νέες προκλήσεις των ευρύτερων οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών αλλαγών.

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί τμήμα της συμβολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβόνας σχετικά με την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή. Έχει διπλό σκοπό.

Πρώτον, η ανακοίνωση δείχνει τον τρόπο με τον οποίο οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και η οικονομική μεγέθυνση αλληλοϋποστηρίζονται και τονίζει το δυναμικό απασχόλησης της Ένωσης και τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει: χάσμα των φύλων, χάσμα των δεξιοτήτων, περιφερειακές ανισορροπίες, δημογραφικές τάσεις καθώς και παγκόσμιες ανταγωνιστικές πιέσεις. Τις θέτει στο πλαίσιο της μετάβασης σε μια οικονομία της γνώσης που ενθαρρύνει την ένταξη. Δεύτερον, σύμφωνα με το άρθρο 127 της συνθήκης, που προβλέπει ότι *"ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων"*, η ανακοίνωση περιγράφει

τέσσερις ευρείς τομείς κοινοτικών πολιτικών που είναι ιδιαίτερα συναφείς με την ημερήσια διάταξη της συνόδου κορυφής της Λισσαβώνας:

- η ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης πρέπει να ενισχυθεί από τις πρωτοβουλίες που συνδέονται με την κοινωνία της πληροφορίας, την έρευνα και την ανάπτυξη·
- πρέπει να ενισχυθούν η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και η προώθηση των επιχειρήσεων και της καινοτομίας
- πρέπει να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής σε μια παραγωγική οικονομία·
- τέλος, πρέπει υποστηριχθεί ενεργώς η δημιουργία θέσεων εργασίας σε επίπεδο περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης .

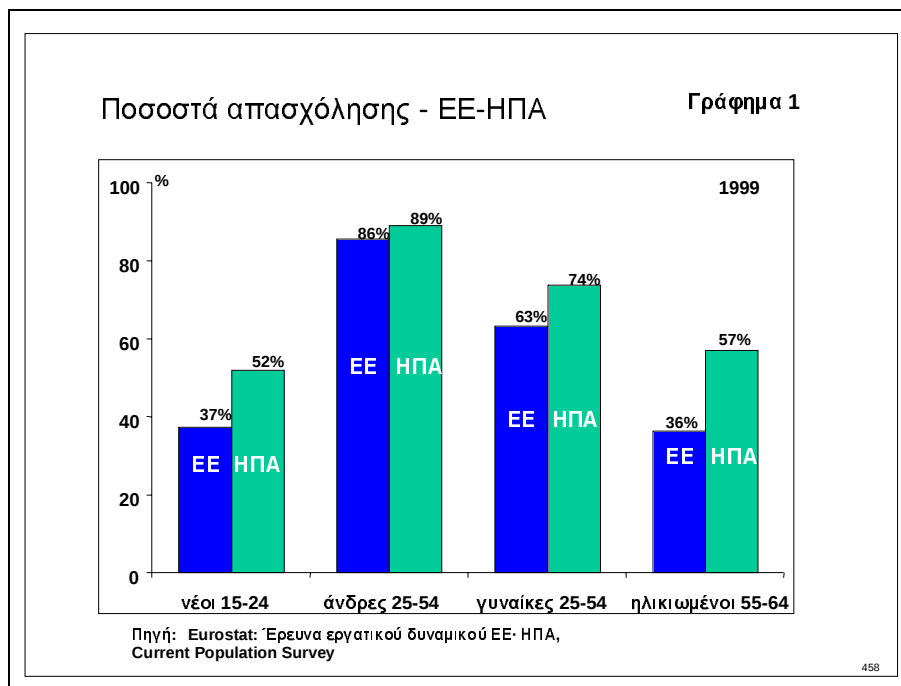
2. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2.1. Το συνολικό δυναμικό απασχόλησης της Ευρώπης

Αναγνωρίζεται ευρύτερα ότι η επίδοση της ΕΕ στον τομέα της απασχόλησης δεν είναι ικανοποιητική. Τα επίπεδα απασχόλησης είναι χαμηλά -με ποσοστό απασχόλησης, σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, μόνο 61% σε σύγκριση με το 75% περίπου στην Ιαπωνία και τις ΗΠΑ. Επίσης, η ανεργία δεν έχει πέσει σχεδόν καθόλου κάτω από το 8% για 20 χρόνια περίπου. Το εκτιμώμενο "πλήρες δυναμικό απασχόλησης" της Ένωσης -το επίπεδο απασχόλησης που θα επιτυγχανόταν, εάν όλα τα κράτη μέλη απέδιδαν τόσο καλά όπως και το βέλτιστο ή όπως οι ΗΠΑ - ανέρχεται σε περίπου 30 εκατ. άτομα - διπλάσιο του αριθμού των εγγεγραμμένων ανέργων.

Αυτό το επιμέρους τμήμα θα αντιμετωπίσει συνοπτικά ορισμένα αλληλοσυνδεόμενα προβλήματα: το χάσμα των φύλων, το έλλειμμα της απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών, την περιφερειακή ανισορροπία, τη μακροχρόνια ανεργία, την αναντιστοιχία των δεξιοτήτων και το χάσμα της ηλικίας. Το ακόλουθο επιμέρους τμήμα τα συνδέει με τη διαδικασία της θεμελιώδους αλλαγής που συντελείται επί του παρόντος στην Ευρώπη προς την κατεύθυνση της οικονομίας της γνώσης.

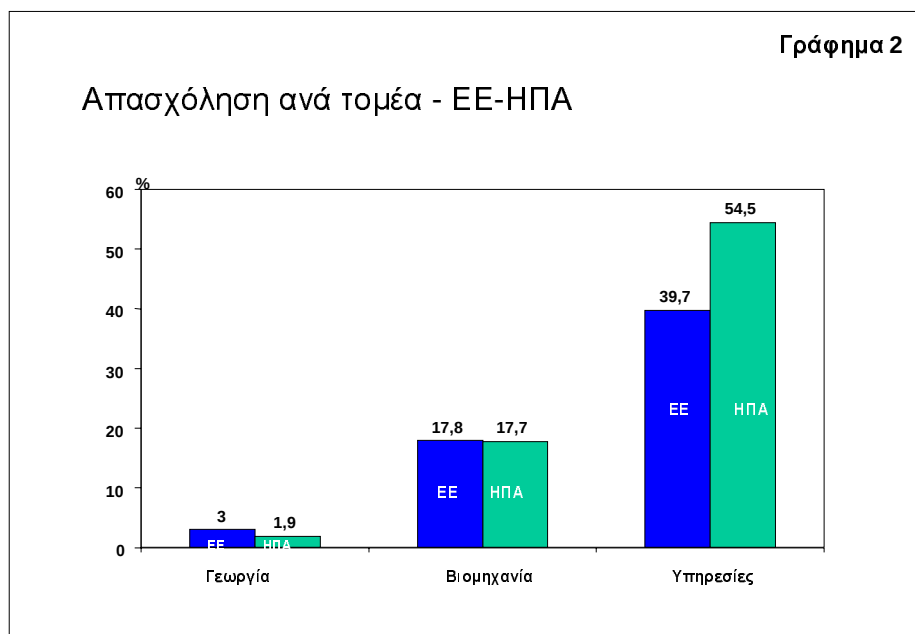
Η διάσταση του φύλου

Οι περαιτέρω αυξήσεις στον τομέα της απασχόλησης θα έχουν ως αποτέλεσμα πολύ υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών. Επί του παρόντος, μόνο οι μισές γυναίκες σε ηλικία εργασίας απασχολούνται στην Ευρώπη, σε σύγκριση με πάνω από τα 2/3 στις ΗΠΑ -βλ. γράφημα 2. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών "κύριας ηλικίας", όπου η ΕΕ και οι ΗΠΑ είναι πολύ πιο κοντά- 86% σε σχέση με 89%. Το ποσοστό ανεργίας των γυναικών σε ολόκληρη την Ένωση εξακολουθεί να είναι περίπου 3 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο από ό,τι των ανδρών

Η ανεπαρκής δημιουργία θέσεων εργασίας στον τομέα των υπηρεσιών

Το χάσμα της απασχόλησης αντανakλάται επίσης στη δομή των θέσεων εργασίας σε όλους τους τομείς -η ΕΕ έχει χαμηλό μέσο επίπεδο απασχόλησης στον τομέα των υπηρεσιών σε σύγκριση με τις ΗΠΑ. Ενώ η γεωργική και βιομηχανική απασχόληση στην Ευρώπη είναι παρόμοια με αυτή των ΗΠΑ, ο τομέας των υπηρεσιών παρέχει θέσεις εργασίας για το σχεδόν 55% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας στις ΗΠΑ, σε σύγκριση με το μόνο 40% στην Ευρώπη -βλ. γράφημα 2. Αυτή η ανισορροπία δεν περιορίζεται σε οποιοδήποτε ιδιαίτερο

τομέα -τα επίπεδα απασχόλησης είναι χαμηλότερα χωρίς εξαίρεση -στις επιχειρηματικές υπηρεσίες, την υγεία, την εκπαίδευση κλπ. (βλ. Απασχόληση στην Ευρώπη 1999).

Περιφερειακές ανισορροπίες

Υπάρχει μια μεγάλη και διαρκής γεωγραφική ανισορροπία όσον αφορά την κατανομή της απασχόλησης και της ανεργίας σε ολόκληρη την Ένωση. Σε πολλές περιοχές του Νότου, σε πολλές περιοχές της περιφέρειας της Ένωσης όπως και σε πολλές παλαιότερα βιομηχανικές περιοχές των κρατών μελών ποσοστό απασχόλησης κάτω του 55 ή του 50% είναι σύνηθες, ενώ τα ποσοστά ανεργίας είναι συχνά διπλάσια του μέσου όρου της ΕΕ (βλ. Απασχόληση στην Ευρώπη 1998).

Σημειώθηκε μικρή συνολική μεταβολή όσον αφορά τις περιφερειακές ανισότητες στα ποσοστά απασχόλησης στην Ένωση μακροπρόθεσμα. Αν κάτι συνέβη, αυτό ήταν ότι οι ανισότητες μεταξύ των περιφερειών διευρύνθηκαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 15-20 ετών. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών, τα ποσοστά ανεργίας στις περιφέρειες υψηλής απασχόλησης παρέμειναν στο στενό φάσμα μεταξύ 4 και 7 τοις εκατό, ενώ στις περιφέρειες χαμηλής απασχόλησης αυξήθηκαν σημαντικά κατά την περίοδο αυτή από 15 τοις εκατό σε περίπου 25 τοις εκατό.

Ακόμη και στα κράτη μέλη όπου οι ανισότητες μειώθηκαν κατά τη δεκαετία του 1990, αυτό οφειλόταν κυρίως στη μείωση των ποσοστών απασχόλησης στις περιοχές υψηλής απασχόλησης παρά στην αύξηση στις περιφέρειες χαμηλής απασχόλησης. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει πολύ σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα στις περιφέρειες χαμηλής απασχόλησης, τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπιστούν συνολικά, εάν θέλουμε να υλοποιηθεί το πλήρες δυναμικό της αύξησης της απασχόλησης στην Ένωση.

Μακροχρόνια ανεργία

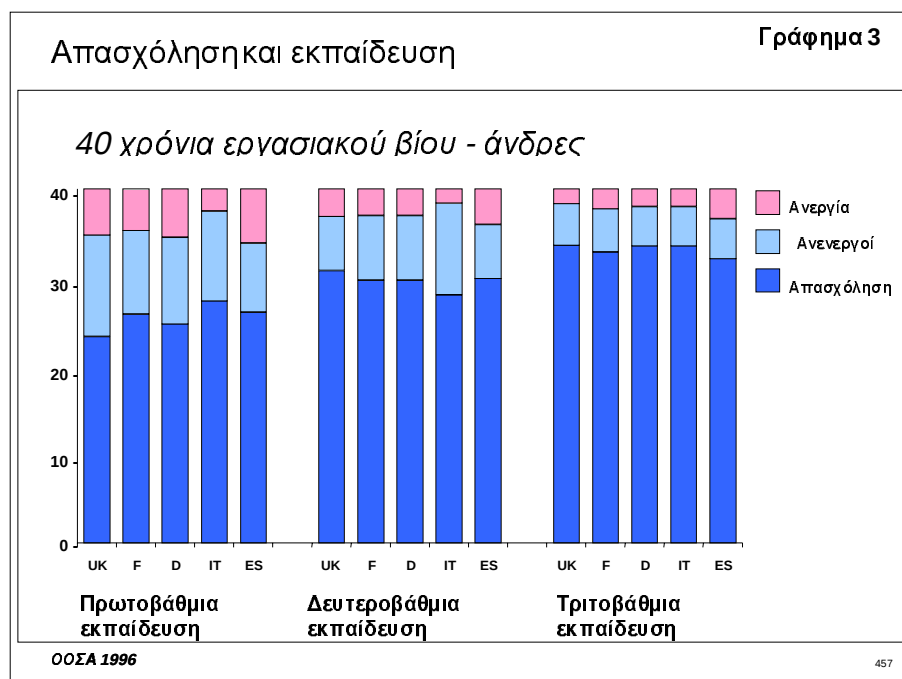
Οι οικονομικές αδυναμίες και οι αδυναμίες της αγοράς εργασίας σε πολλές περιοχές της Ευρώπης αντικατοπτρίζονται όχι μόνο στα υψηλά επίπεδα ανεργίας γενικά αλλά και στην εμφανή αδυναμία επανένταξης πολλών από εκείνα τα άτομα που χάνουν τις θέσεις εργασίας τους. Κατά συνέπεια, υψηλό ποσοστό των ανέργων παραμένουν άνεργοι για ένα ή περισσότερα χρόνια, μειώνοντας την απασχολησιμότητά τους και βλάπτοντας περαιτέρω τις προοπτικές τους επανένταξης στην απασχόληση.

Κατά μέσο όρο στην Ένωση, περίπου οι μισοί από τους εγγεγραμμένους άνεργους βρίσκονται εκτός εργασίας για ένα έτος. Στο πλαίσιο αυτό, εκείνα τα κράτη μέλη που ήταν τα πιο επιτυχημένα όσον αφορά τη μείωση των συνολικών επιπέδων ανεργίας τείνουν να είναι εκείνα που έδωσαν ιδιαίτερη προσοχή στη μείωση του αριθμού των ανέργων που καθίστανται μακροχρόνια άνεργοι, θεσπίζοντας μέτρα πολιτικής νωρίτερα και όχι αργότερα.

Αναντιστοιχία δεξιοτήτων

Ένα κοινό πρόβλημα σε περιόδους οικονομικής ανάκαμψης είναι η εμφάνιση αναντιστοιχίας μεταξύ ζήτησης και προσφοράς στην αγορά εργασίας -που αντικατοπτρίζεται στην ανοδική πίεση στις διαφορές ύψους των μισθών, καθώς οι εταιρείες ανταγωνίζονται για τις σπάνιες δεξιότητες, ή στα ποσοτικά ελλείμματα ιδιαίτερων ομάδων εργαζομένων. Το πρόβλημα καθίσταται οξύτερο λόγω της διαρθρωτικής αλλαγής προς την οικονομία της γνώσης, η οποία δημιουργεί ένα χάσμα μεταξύ της προσφοράς δεξιοτήτων - δεξιότητες που κατέχουν οι εργαζόμενοι και δεξιότητες που ζητούνται λόγω της τεχνολογικής και οργανωτικής προόδου.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι τα άτομα εκείνα με τη βασική μόνο εκπαίδευση εργάζονται, στην πράξη, για πολύ λιγότερα χρόνια -με πολύ μεγαλύτερες περιόδους αργίας ή ανεργίας- από ό,τι τα άτομα εκείνα που διαθέτουν τριτοβάθμια εκπαίδευση. Το γράφημα 3 δείχνει ότι ο πραγματικός επαγγελματικός βίος για τους άνδρες με χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης μπορεί να είναι έως και 25 έτη μόνο σε σύγκριση με τα 35 έτη για τα άτομα με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα ακόμη μεγαλύτερες διαφορές όσον αφορά τα εισοδήματα μιας ολόκληρης ζωής. Ειδική προσοχή πρέπει συνεπώς να δοθεί στην ανάπτυξη συστημάτων μάθησης που προωθούν την πρόσβαση όλων στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση και τα οποία επιτρέπουν στους ανθρώπους να προσαρμοστούν στην αλλαγή στο εργασιακό τους περιβάλλον.

Τα χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης συνδέονται με υψηλά ποσοστά ανεργίας, ιδίως στα πλαίσια των νέων εργαζομένων. Οι νέοι ηλικίας 20-24 χωρίς άλλη εκπαίδευση πέραν της βασικής, παραδείγματος χάρη, έχουν ποσοστό ανεργίας έως και 10 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο από εκείνους με πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Για το εργατικό δυναμικό στο σύνολό του, τα ποσοστά ανεργίας εκείνων με υψηλά επίπεδα εκπαίδευσης είναι μικρότερα από το ήμισυ των αντίστοιχων ποσοστών των ατόμων με βασική μόνο εκπαίδευση -κάτω από το 6 τοις εκατό σε σύγκριση με πάνω από το 12 τοις εκατό- με ακόμη μεγαλύτερες διαφορές όσον αφορά τη μακροχρόνια ανεργία. Το γεγονός αυτό δείχνει τη σημασία της ανύψωσης του επιπέδου προσόντων των νέων με τη μείωση των ποσοστών εγκατάλειψης του σχολείου, με τη βελτίωση της διαθέσιμης κατάρτισης μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση και με την προσφορά "δεύτερης ευκαιρίας" σε εκείνους που εγκατέλειψαν το σχολείο χωρίς να αποκτήσουν τα κατάλληλα προσόντα.

Δημογραφική διάσταση

Η δημογραφική μετατόπιση στην Ένωση συντελείται πλέον κανονικά και επηρεάζει τόσο την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας όσο και την ισορροπία της εξάρτησης μεταξύ των ατόμων σε ηλικία εργασίας και των ατόμων εκτός της ηλικίας αυτής -ιδίως εκείνων των ατόμων που έχουν συνταξιοδοτηθεί. Το γεγονός αυτό καθιστά τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης των εργαζομένων άνω των 55 ετών (βλ. γράφημα 1) μη βιώσιμα και οι σχετικές πολιτικές απασχόλησης πρέπει να ενισχυθούν αποφασιστικά (βλ. τους γενικούς

προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής 1999 και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση 2000).

Η μετατόπιση του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας είναι ακόμη πιο σημαντική μακροπρόθεσμα - με 12 εκατ. λιγότερους πιθανούς εργαζομένους ηλικίας κάτω των 40 ετών και αύξηση 13 εκατ. ατόμων ηλικίας άνω των 40 ετών κατά την επόμενη δεκαετία. Οι μεταβολές αυτές θα επηρεάσουν τις πρακτικές πρόσληψης και απασχόλησης των εταιρειών και ολόκληρων τομέων, ιδίως εκείνων που απασχολούσαν κατά παράδοση νεότερο εργατικό δυναμικό. Αφετέρου, η μετακίνηση αυτή είναι βαθμιαία, καθώς το εργατικό δυναμικό γηράσκει κατά μέσο όρο μόνο (3-4) μήνες το χρόνο και όσο ταχύτερη είναι η αύξηση του ποσοστού απασχόλησης τόσο λιγότερο έντονος θα είναι ο αντίκτυπος.

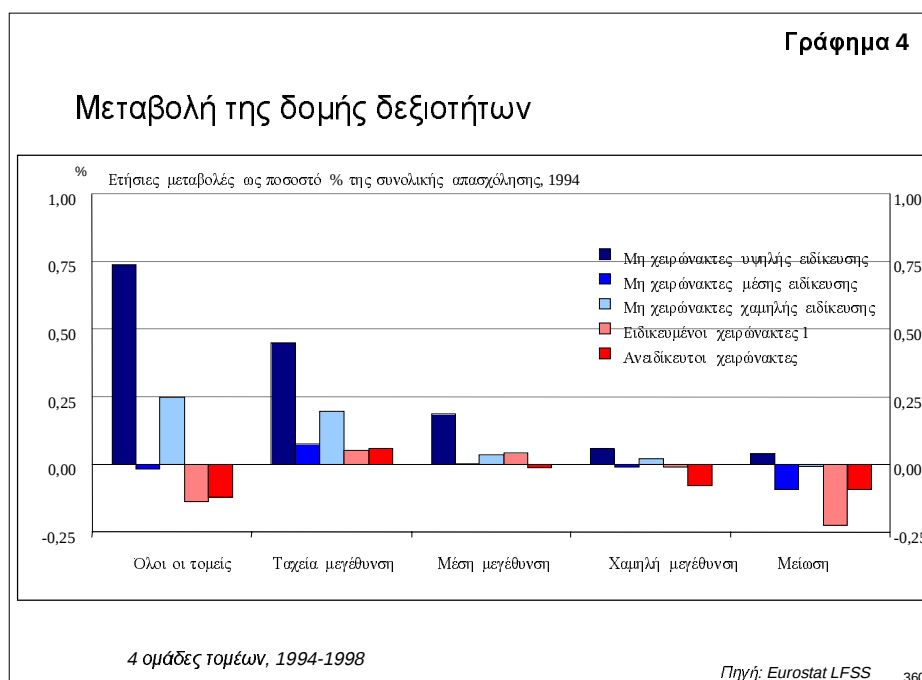
2.2.Αναδυόμενες ευκαιρίες και εμπόδια

Αυτές οι από μακρού υφιστάμενες προκλήσεις ενισχύονται από τη μετάβαση στην οικονομία της γνώσης που συνοδεύεται από την όλο και μεγαλύτερη παγκοσμιοποίηση της παραγωγής σε πολλούς βιομηχανικούς τομείς και τομείς παροχής υπηρεσιών.

Η μετάβαση στην "οικονομία της γνώσης" καθίσταται σημαντικό χαρακτηριστικό των οικονομιών μας. Η σημερινή γνώση κωδικοποιείται και διαδίδεται όλο και περισσότερο μέσω των τεχνολογιών πληροφοριών. Επίσης, περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες από ό,τι ποτέ πριν βασίζονται στη χρήση της γνώσης και των πληροφοριών. Οι ΤΠΕ και η επεξεργασία της γνώσης έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην οργάνωση της εργασίας και στη φύση των θέσεων εργασίας: τα δίκτυα -που συνδέουν τις επιχειρήσεις μεταξύ τους και με τους πελάτες τους ή άτομα- αναδιαμορφώνουν τους τρόπους με τους οποίους λειτουργούν οι βιομηχανίες και εργάζονται οι άνθρωποι. Με την "απο-σύνδεση" πολλών χρονικών περιορισμών στη διαδικασία παραγωγής παρέχουν ένα πλεονέκτημα στις αποκεντρωμένες μορφές οργάνωσης και οδηγούν στην ισχυρότερη έμφαση στην παροχή υπηρεσιών στους πελάτες. Εάν εφαρμοστούν οι κατάλληλες πολιτικές, η οικονομία της γνώσης μπορεί με τον τρόπο αυτό να επιφέρει σημαντική αύξηση στις θέσεις εργασίας στον τομέα παροχής υπηρεσιών, γεγονός που θα συμβάλει στη γεφύρωση του χάσματος όσον αφορά την απασχόληση στον τομέα των υπηρεσιών.

Περαιτέρω, εάν δοθεί επαρκής προσοχή στην εξασφάλιση της ίσης πρόσβασης σε όλες τις περιφέρειες και σε όλα τα άτομα, οι νέες τεχνολογίες πληροφοριών μπορεί να επιτρέψουν στις λιγότερο αναπτυγμένες κοινότητες, τόσο τις αγροτικές όσο και τις αστικές, να δημιουργήσουν νέες δραστηριότητες και να υπερπηδήσουν τα μακροχρόνια προβλήματα, παραδείγματος χάρη, τη μεγάλη απόσταση από τα σημαντικά οικονομικά κέντρα. Το γεγονός αυτό μπορεί να δώσει μια νέα ώθηση για να ξεπεραστούν οι βαθιά ριζωμένες περιφερειακές ανισότητες στην ευρωπαϊκή επίδοση στον τομέα της απασχόλησης.

Αυτές οι αλλαγές σημαίνουν ότι οι εργαζόμενοι -τόσο οι νέοι όσο και οι ηλικιωμένοι- πρέπει να είναι σε θέση να χειρισθούν τη γνώση υπό τις νέες μορφές της -ψηφιοποίηση, δικτύωση και επεξεργασία άμεσης επικοινωνίας-, προκειμένου να είναι σε θέση να προσαρμόζονται σε ολόκληρη τη διάρκεια του επαγγελματικού τους βίου. Η οικονομία της γνώσης φαίνεται να επιτείνει τη μετατόπιση του συγκριτικού πλεονεκτήματος, από τις παραδοσιακές χειρωνακτικές δεξιότητες προς άλλες μη χειρωνακτικές, σύνθετες και κοινωνιακές δεξιότητες που συνδέονται κυρίως με υψηλότερα επίπεδα εκπαίδευσης.

Αυτό είναι ιδιαίτερα εμφανές στους ταχέως αυξανόμενους τομείς της οικονομίας -όπου πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος της ανάπτυξης μη χειρωνακτικών θέσεων εργασίας. Ο κύριος όγκος των απωλειών χειρωνακτικών θέσεων εργασίας, είτε ειδικευμένων είτε ανειδίκευτων, βρίσκεται σε τομείς που αυξάνονται αργά ή μειώνονται (βλ. γράφημα 4). Για το λόγο αυτό απαιτείται μεγαλύτερη επένδυση στη διά βίου μάθηση τόσο στη βασική εκπαίδευση όσο και στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ιδίως εκείνων των ηλικιωμένων εργαζομένων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στο πλαίσιο του γηράσκοντος ευρωπαϊκού δυναμικού. Απαιτούνται επίσης ενεργητικές πολιτικές κατάρτισης για την ενίσχυση της τάσης προς τη μείωση του χάσματος των φύλων όσον αφορά την πρόσβαση στις Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών (ΤΠΕ). Η επένδυση στη γνώση σημαίνει επένδυση όχι μόνο σε προϊόντα και υπηρεσίες ή στην εκπαίδευση που συνδέονται με τις ΤΠΕ αλλά και στην E&A. Από τα στοιχεία του 1995 προκύπτει ότι η επίδοση της ΕΕ στη συνολική επένδυση στη γνώση ήταν συγκρίσιμη με αυτή των ΗΠΑ. Ωστόσο, στον τομέα της E&A η Ένωση δαπάνησε αναλογικά λιγότερα από ό,τι οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία - κάτω από 2 τοις εκατό του ΑΕΠ το 1997 σε σύγκριση με το σχεδόν 3 τοις εκατό. Περαιτέρω, εάν το εξετάσουμε περισσότερο μακροπρόθεσμα και εστιαστούμε σε απόλυτα επίπεδα δαπανών, αυτό το χάσμα φαίνεται να αυξάνεται, ιδίως τη δεκαετία του '90. Οι τρέχουσες τάσεις όσον αφορά τις ερευνητικές δαπάνες θα μπορούσαν συνεπώς να έχουν αρνητική επίδραση στην ανάπτυξη της απασχόλησης στην Ευρώπη κατά τα επόμενα έτη.

Η συνεχής μεγέθυνση στο παγκόσμιο εμπόριο είχε σημαντικό όφελος για την Ένωση. Η μείωση του κόστους μεταφοράς και η βελτιωμένη πληροφόρηση μέσω του Internet θα μπορούσε να δημιουργήσει την προοπτική σημαντικών μετατοπίσεων στις παγκόσμιες δομές παραγωγής και διανομής τα επόμενα έτη και να αυξήσει περαιτέρω το εισόδημα και την απασχόληση στην Ένωση.

Αφετέρου, οι αλλαγές αυτές συνοδεύονται από μια συνεχή διαδικασία βιομηχανικής προσαρμογής μεγάλης κλίμακας στην Ευρώπη. Αυτές οι διαδικασίες αναπροσαρμογής είναι συχνά κάθε άλλο παρά ομαλές. Ορισμένοι τομείς της οικονομίας και ορισμένες ομάδες επαγγελματιών και ορισμένες περιφέρειες θα επωφεληθούν από την ανάπτυξη των νέων δραστηριοτήτων -βλ. παράρτημα- θα υπάρχουν όμως και αντισταθμιστικές απώλειες. Αυτό

δημιουργεί προκλήσεις όχι μόνο για τους στόχους της ένταξης και της συνοχής αλλά επίσης και για την αποτελεσματική χρήση των οικονομικών πόρων. Υπάρχει πλέον μια όλο και μεγαλύτερη αναγνώριση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της παγκοσμιοποίησης, της εγχώριας απασχόλησης και των σχετικών εισοδημάτων καθώς και της ανάγκης ισχυρών υποστηρικτικών πολιτικών - όσον αφορά τους ιστούς ασφάλειας και τις δυνατότητες απόκτησης νέων δεξιοτήτων.

Ενώ οι νέες τάσεις μπορεί να ενισχύσουν τις προκλήσεις απασχόλησης/ανεργίας, θα μπορούσαν επίσης να δώσουν στις κατάλληλα σχεδιασμένες πολιτικές μια νέα ώθηση για την αντιμετώπιση της ανεργίας, ιδίως της μακροχρόνιας ανεργίας, και να μειώσουν αποτελεσματικά τα χάνσματα ηλικίας, φύλου και δεξιοτήτων στην απασχόληση και τις τεράστιες ανισότητες μεταξύ των περιφερειακών αγορών εργασίας.

3. Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Αφού έχουν προσδιοριστεί οι προκλήσεις της απασχόλησης, το τμήμα αυτό εξετάζει τον αντίκτυπο στην απασχόληση ενός συνόλου κοινοτικών πολιτικών κεντρικών για την ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης.

Η ανάληψη των προκλήσεων αυτών απαιτεί την αποτελεσματική κινητοποίηση όλων των οικονομικών και διαρθρωτικών πολιτικών που λειτουργούν αμοιβαία υποστηρικτικά. Η πολιτική απασχόλησης πρέπει να ενταχθεί σε μια πλήρη προσέγγιση που ενσωματώνει τις μακροοικονομικές πολιτικές που απευθύνονται προς τη μεγέθυνση, τη σταθερότητα και την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση που προωθεί την ανταγωνιστικότητα και τη λειτουργία των αγορών και τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση -που αποβλέπουν στη βελτίωση της απασχολησιμότητας, της προσαρμοσιμότητας, της ισότητας των ευκαιριών και στην προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος με σκοπό τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε υφιστάμενες και νέες επιχειρήσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση και οι γενικοί προσανατολισμοί της οικονομικής πολιτικής που παρέχουν το πλαίσιο για τον ορισμό των συνολικών στόχων και κατευθύνσεων πολιτικής, παρακολουθούνται από τις αντίστοιχες εκθέσεις εφαρμογής με την κύρια αρμοδιότητα της εφαρμογής να εναπόκειται στα κράτη μέλη.

Το άρθρο 127(1) της συνθήκης για την ίδρυση της ΕΚ αναφέρει ότι η Κοινότητα συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου απασχόλησης ενθαρρύνοντας τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, υποστηρίζοντας και, εάν χρειάζεται, συμπληρώνοντας τη δράση τους. Η υποστήριξη αυτή απαιτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στην έκτακτη συνεδρίασή του στο Λουξεμβούργο, όταν και ζήτησε τη συνεργασία όλων των κοινοτικών πολιτικών για την υποστήριξη της απασχόλησης, τόσο τις πολιτικές πλαίσια όσο και τις πολιτικές υποστήριξης. Το αίτημα αυτό εξέφραζε το άρθρο 127(2) της συνθήκης ΕΚ σύμφωνα με το οποίο ο στόχος υψηλού επιπέδου απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη κατά τη χάραξη και την εφαρμογή των κοινοτικών πολιτικών και δραστηριοτήτων.

Αν και η παρούσα ανακοίνωση ασχολείται με την πλήρη ένταξη της απασχόλησης στις πολιτικές της Κοινότητας με τα παρόντα μέλη της, είναι σημαντικό να αναγνωρισθούν οι σημαντικές συνέπειες για τις πολιτικές απασχόλησης που θα εκφράζει μια διευρυμένη Ένωση. Η ένταξη των χωρών που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης, μεγέθυνσης και ανταγωνιστικότητας στα παρόντα κράτη μέλη αποτελεί μια πρόκληση η οποία πρέπει να αναληφθεί σήμερα. Επί του παρόντος πραγματοποιείται εξέταση της απασχόλησης στις υποψήφιες χώρες με σκοπό την απόκτηση καλύτερης κατανόησης όσον αφορά την

κατάσταση στις χώρες αυτές προκειμένου να τα διευκολύνει να ευθυγραμμίσουν τις πολιτικές τους απασχόλησης με αυτές της Κοινότητας.

Τα ακόλουθα τμήματα επικεντρώνονται σε 4 τομείς:

- Την ανάπτυξη της οικονομίας της γνώσης
- Την ενίσχυση του δυναμισμού της εσωτερικής αγοράς
- Την ένταξη και τη συμμετοχή σε μια παραγωγική οικονομία
- Την υποστήριξη της ΕΕ για την ανάπτυξη απασχόλησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

3.1.Προς την οικονομία της γνώσης

Υποστήριξη της ΕΕ για μια ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας

Οι τεχνολογίες των πληροφοριών και επικοινωνιών παρέχουν στην Ευρώπη νέες ευκαιρίες ανάπτυξης και θέσεων εργασίας. Οι τεχνολογίες αυτές θα επηρεάσουν την απασχόληση στους περισσότερους οικονομικούς τομείς κατά διαφορετικούς τρόπους: νέες οργανωτικές ρυθμίσεις και καινοτομία στις επιχειρηματικές διαδικασίες θα προωθήσουν την παραγωγικότητα, οδηγώντας σε χαμηλότερες τιμές, προϊόντα καλύτερης ποιότητας και τελικά στην αύξηση της ζήτησης· και η καινοτομία όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες- θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και νέα ζήτηση.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Η οικονομία των ΗΠΑ έχει αναλάβει τις νέες τεχνολογίες ταχύτερα από ό,τι η Ευρώπη και εκμεταλλεύθηκε ταχύτερα την υποδομή των "αρτηριών των πληροφοριών". Κατά συνέπεια στάθηκε δυνατό να ξεκινήσει επιτυχημένες παγκόσμιες εφαρμογές που εξαρτώνται από τις τεχνολογίες αυτές και κυριαρχεί σε πολλούς τομείς των αγορών ΤΠ. Παραδείγματος χάρη, οι περισσότεροι παροχείς υπηρεσιών Internet εξακολουθούν να πρέπει να χρησιμοποιήσουν "δικτυακούς κορμούς" (υποδομές μεγάλου εύρους ζώνης) των ΗΠΑ για τη μεταφορά της κίνησης του Internet. Το θετικό είναι ότι η Ευρώπη είναι σήμερα η ταχύτερα αυξανόμενη αγορά εξέλιξης του Internet καθώς περίπου 50 εκατ. Ευρωπαίοι χρησιμοποιούν το Internet στα τέλη του 1999. Ο αριθμός αναμένεται να πολλαπλασιαστεί έως το 2004. Ωστόσο σήμερα, το ευρωπαϊκό ποσοστό διείσδυσης του Internet βρίσκεται στο 1/3 μόλις του ποσοστού των ΗΠΑ, γεγονός που σημαίνει ότι η Ευρώπη πρέπει να προωθήσει πολύ ταχύτερο ρυθμό διείσδυσης στο Internet από ό,τι σήμερα.

Περαιτέρω, το χάσμα των δεξιοτήτων είναι σημαντικός φραγμός στη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ευρώπη, τόσο στο επίπεδο των βασικών γνώσεων των ΤΠΕ όσο και στο επίπεδο εμπειρογνομόνων: θα υπάρχουν έως και 1,6 εκατ. ακάλυπτες θέσεις ειδικών των ΤΠΕ έως το 2002.

Ωστόσο, η ΕΕ κατέχει κορυφαία θέση όσον αφορά τις κινητές επικοινωνίες και την ψηφιακή τηλεόραση. Το Δεκέμβριο του 1999, η ΕΕ είχε 136 εκατ. συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας και το ποσοστό αύξησης σε πολλά κράτη μέλη ανέρχεται επί του παρόντος σε 1% το μήνα. Κάποια πρόβλεψη αναφέρεται σε ποσοστό διείσδυσης περίπου 100% εντός των επόμενων 5 ετών. Το GSM, αρχικά ευρωπαϊκό πρότυπο, έχει καταστεί παγκόσμιο πρότυπο. Η κινητή τηλεφωνία τρίτης γενιάς, που προσφέρει τη δυνατότητα αποτελεσματικού ηλεκτρονικού εμπορίου μέσω κινητής τηλεφωνίας και ασύρματης πρόσβασης στο Internet, θα βασιστεί

στην επιτυχία αυτή και θα δώσει ισχυρό προβάδισμα στις ευρωπαϊκές εταιρείες, καθώς θα υπάρχουν άνω των 600 εκατ. κινητών τηλεφώνων με τις δυνατότητες αυτές έως το 2004.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

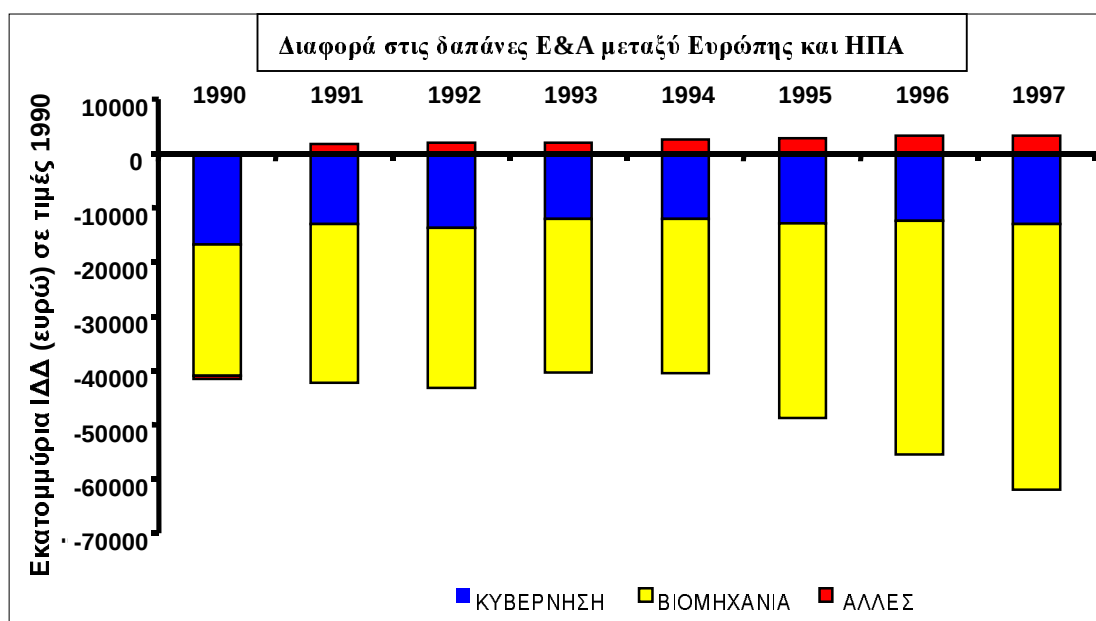
- Η πρωτοβουλία "**eEurope -Η κοινωνία της πληροφορίας για όλους**", που ξεκίνησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 8 Νοεμβρίου, στοχεύει να καταστήσει εφικτά τα οφέλη της κοινωνίας της πληροφορίας σε όλους τους Ευρωπαίους. Αντιμετωπίζει τις αναγκαίες συνθήκες πλαισίου, όπως π.χ. η σύνδεση άμεσης επικοινωνίας όλων των σχολείων, η φθηνότερη πρόσβαση στο Internet, η επιτάχυνση του ηλεκτρονικού εμπορίου, το ταχύ Internet για ερευνητές και φοιτητές, το επιχειρηματικό κεφάλαιο για τις ΜΜΕ υψηλής τεχνολογίας, η ηλεκτρονική συμμετοχή για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και η εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης στην ενημέρωση του κοινού. Δίνοντας προτεραιότητα πολιτικής στους 10 τομείς που αντιμετωπίζονται στα πλαίσια της πρωτοβουλίας e-Europe θα δοθεί η δυνατότητα στην Ευρώπη να δημιουργήσει σημαντικό αριθμό θέσεων εργασίας υψηλής ειδίκευσης σε τομείς αυξανόμενης ζήτησης. Η πρωτοβουλία εστιάζεται επίσης στον εφοδιασμό των ατόμων με φθηνά και προσβάσιμα εργαλεία για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους, δίνοντας τους έτσι τη δυνατότητα να αδράξουν τις νέες ευκαιρίες.
- Η ανακοίνωση "**Στρατηγικές για θέσεις εργασίας στην κοινωνία της πληροφορίας**", που εγκρίθηκε στις 4 Φεβρουαρίου, καθορίζει συστάσεις προς τα κράτη μέλη, τους κοινωνικούς εταίρους και τις βιομηχανίες προκειμένου να ξεπεράσουν τρέχοντα ελλείμματα σε 4 τομείς: μάθηση, εργασία, δημόσιες υπηρεσίες και η επιχείρηση στην κοινωνία της πληροφορίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει φιλόδοξους στόχους, με συγκεκριμένους δείκτες και χρονοδιαγράμματα που παρέχουν τη βάση της συγκριτικής αξιολόγησης της διάστασης της κοινωνίας της γνώσης στα πλαίσια της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προωθήσουν την κοινωνία της πληροφορίας και τις νέες δεξιότητες, εστιάζοντας τις επενδύσεις των *διαρθρωτικών ταμείων* στο ανθρώπινο δυναμικό και τη σχετική υποδομή.

Υποστήριξη της ΕΕ για ένα κοινό ευρωπαϊκό χώρο έρευνας: οικοδόμηση της γνώσης για τη μεγέθυνση και την απασχόληση

Η δημιουργία και διάδοση νέας γνώσης μέσω της έρευνας υποστηρίζουν την απασχόληση θέτοντας τα θεμέλια για τις νέες βιομηχανίες ανάπτυξης του μέλλοντος και επιτρέποντας στα άτομα να επεκτείνουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους. Πράγματι, οι κυριότερες παγκόσμιες οικονομίες βίωσαν την αύξηση του αριθμού των θέσεων εργασίας σε βιομηχανίες και περιφέρειες με μεγάλη ένταση Ε&Α και υψηλά επίπεδα τεχνολογίας.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Όσον αφορά την απασχόληση, οι ερευνητές αντιστοιχούν στους 2,5 μόλις ανά χίλιους εργαζομένους στη βιομηχανία στην Ευρώπη σε σύγκριση με τους 6,7 στις ΗΠΑ και τους 6 στην Ιαπωνία. Μεταξύ 1988 και 1997, οι εγχώριες δαπάνες για την έρευνα και την ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν συμβάδισαν με το ΑΕΠ. Η μέση ερευνητική προσπάθεια στην Ένωση ανέρχεται σήμερα μόλις στο 1,8% του ΑΕΠ της Ευρώπης σε σύγκριση με το 2,8% στις Ηνωμένες Πολιτείες και το 2,9% στην Ιαπωνία και το χάσμα αυτό αυξάνεται από το 1995 και μετά, ιδίως όσον αφορά την επένδυση στην έρευνα από τον ιδιωτικό τομέα, τις μεσαίων και τις μικρές επιχειρήσεις.

Περαιτέρω, η ερευνητική προσπάθεια της Ευρώπης πάσχει από κατακερματισμό και κατάρτηση. Το κανονιστικό και διοικητικό πλαίσιο και τα συστήματα αναφοράς για την έρευνα παρουσιάζουν ευρείες διακυμάνσεις και δεν υπάρχει καμία πραγματική "εσωτερική αγορά" για την επιστημονική γνώση και τεχνολογία σήμερα.

Ωστόσο, η Ευρώπη διαθέτει υψηλό δυναμικό όσον αφορά την έρευνα. Παράγει το ένα τρίτο της παγκόσμιας επιστημονικής γνώσης. Βρίσκεται στην πρώτη γραμμή σε τομείς όπως η ιατρική έρευνα και η χημεία και σημειώνει ιδιαίτερες επιτυχίες στην τεχνολογία σε τομείς όπως η αεροναυτική και οι κινητές επικοινωνίες. Το δυναμικό αυτό πρέπει να διατηρηθεί, να αυξηθεί και να αξιοποιηθεί πλήρως.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

Στην ανακοίνωση "*Προς ένα κοινό ευρωπαϊκό ερευνητικό χώρο*", η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μια συνολική στρατηγική για την ενίσχυση των επιστημονικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη, ενώ παράλληλα θα αξιοποιείται το υψηλό επίπεδο δυναμικού που υπάρχει ήδη στα κράτη μέλη. Η καλύτερη ολοκλήρωση των επιστημονικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων της Ευρώπης και μια αποφασιστική κίνηση προς την κατεύθυνση μιας πραγματικής ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την αναζωογόνηση της έρευνας στην Ευρώπη.

Με την ανακοίνωση ζητείται ειδικότερα η χαρτογράφηση και η δικτύωση των κορυφαίων κέντρων, η αυξημένη κινητικότητα των ερευνητών και η δημιουργία καλύτερων συνθηκών πλαισίου για την επένδυση του ιδιωτικού τομέα στην έρευνα. Πρέπει να αναληφθούν ενέργειες συγκριτικής αξιολόγησης που να οδηγούν στην εκπόνηση μιας τακτικής έκθεσης σχετικά με την κατάσταση της έρευνας στην Ευρώπη. Αυτή η συγκριτική αξιολόγηση και η έκθεση πρέπει να βασίζονται σε ένα σύνολο βασικών δεικτών που είναι οι πιο συναφείς για την αξιολόγηση του αντικτύπου της έρευνας και της ανάπτυξης στην ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση στο πλαίσιο της κοινωνίας της γνώσης.

Θα πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα από τα κράτη μέλη και την Ένωση. Πρέπει να χρησιμοποιηθεί η πλήρης δέσμη των διαθέσιμων πρακτικών και νομικών μέσων και μέσων πολιτικής, ενώ πρέπει να επανεξεταστεί σχετικά το φάσμα των δυνατοτήτων που προβλέπει η συνθήκη.

Υποστήριξη της ΕΕ για την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού χώρου δια βίου μάθησης: η αντιμετώπιση του χάσματος της εκπαίδευσης

Η πρόοδος που επιτεύχθηκε στις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών μεταβάλλει τον τρόπο με τον οποίο συσσωρεύεται η γνώση και υποστηρίζει τη μετάβαση στην κοινωνία της γνώσης. Ωστόσο, αυτό το νεοεμφανιζόμενο πρότυπο εξακολουθεί να έχει ως αποτέλεσμα πολλές προκλήσεις: πώς θα ενθαρρυνθεί η καινοτομία, όχι μόνο στις διαδικασίες αλλά και στα προϊόντα και τις υπηρεσίες ώστε να ενισχυθεί η επιχείρηση και η δημιουργία θέσεων εργασίας; Πώς θα εξοπλισθεί το εργατικό δυναμικό για τις πολύ ταχύτερες μεταβολές στις εργασιακές δραστηριότητες; Πώς θα αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος των νέων κοινωνικών δραστηριοτήτων;

Τα εκπαιδευτικά συστήματα σε ολόκληρη την Ένωση πρέπει να μπορούν να ανταποκριθούν στην ανάγκη όλων των πολιτών να εξοπλισθούν για να αντιμετωπίσουν την ταχεία αλλαγή στο συνολικό πλαίσιο της οικονομίας της γνώσης. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικές πολιτικές πρέπει να λάβουν υπόψη τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές τάσεις σε σχέση με τη γήρανση του πληθυσμού, τις δομές του νοικοκυριού και της οικογένειας καθώς και τις συνδεόμενες αλλαγές συμπεριφοράς που συνδέονται με θέματα φύλου και σχέσεων μεταξύ των γενεών.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Τα τρέχοντα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης εκφράζουν εν μέρει την αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων όσον αφορά την ζήτηση και την προσφορά. Η υψηλή ανεργία των νέων τονίζει την ανάγκη μεγαλύτερης επικέντρωσης στην επιτυχή μετάβαση από το σχολείο στην εργασία με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης των βασικών δεξιοτήτων και της ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων κατάρτισης. Για τους ηλικιωμένους εργαζομένους απαιτείται βελτίωση της πρόσβασης στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας ώστε να βοηθηθούν να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.

Υπάρχει έντονη πολιτική δέσμευση για την αλλαγή. Η στρατηγική απασχόλησης και τα κοινοτικά προγράμματα για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και τη νεολαία συμβάλλουν στην ανάπτυξη ενός κοινού ευρωπαϊκού χώρου εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω της συνεργασίας και της κινητικότητας. Πράγματι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους των κατευθυντηρίων γραμμών απασχόλησης είναι να επέλθει η πλήρης συμμετοχή όλων στην οικονομία της γνώσης μέσω μιας προσέγγισης εταιρικής σχέσης στη διά βίου μάθηση, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων, των επιχειρήσεων και των ατόμων.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπονεί ένα μνημόνιο σχετικά με την "Εφαρμογή της δια βίου μάθησης στα πλαίσια της ενεργού ιδιότητας του πολίτη στην Ευρώπη της γνώσης", με ιδέες για μια πλήρη στρατηγική διά βίου μάθησης και την ανάπτυξη των δεικτών για τη διευκόλυνση της εκτίμησης των πολιτικών και των συστημάτων των κρατών μελών και των κοινοτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπονεί επίσης μια "Ευρωπαϊκή έκθεση σχετικά με την ποιότητα της εκπαίδευσης" με βάση τα αποτελέσματα της ομάδας εργασίας για τους δείκτες ποιότητας στα εκπαιδευτικά συστήματα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αναλύσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσονται τα προγράμματα μαθημάτων και ο ορισμός των προσόντων και θα

παρακολουθήσει εάν ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και εάν προάγουν τη μετάβαση προς την κοινωνία της γνώσης.

- Ως απάντηση στις ελλείψεις δεξιοτήτων, η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *"Στρατηγική για θέσεις εργασίας στην κοινωνία της πληροφορίας"* δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε μια νέα, ολοκληρωμένη προσέγγιση διά βίου μάθησης. Τα κράτη μέλη πρέπει να προσφέρουν σε κάθε σπουδαστή και εργαζόμενο την ευκαιρία να αποκτήσει γνώσεις για τις ΤΠΕ και να ενισχύσουν την κατάρτιση των ειδικών στον τομέα των ΤΠΕ τόσο σε πανεπιστημιακό όσο και σε τεχνικό επίπεδο. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ένταξη της διάστασης του φύλου στην κατάρτιση που συνδέεται με την κοινωνία της πληροφορίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκινά επίσης μια μελέτη σχετικά με το οικονομικό κόστος του χάσματος των δεξιοτήτων.
- Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να παρουσιάσει εφέτος μια πρωτοβουλία που στοχεύει στο σχεδιασμό της εκπαίδευσης του αύριο και στην προώθηση της καινοτομίας με τις νέες τεχνολογίες, σε συμφωνία με την πρωτοβουλία της σχετικά με την e-Europe και με την στρατηγική απασχόλησης.

Υποστήριξη της ΕΕ για τη χρησιμοποίηση της γνώσης με σκοπό την προώθηση απασχόλησης συμβατής με τη βιώσιμη ανάπτυξη

Πρέπει να είναι ευκολότερο να επιτευχθεί βιώσιμη ανάπτυξη, δηλ. ανάπτυξη που υποστηρίζει μακροπρόθεσμους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους, στην οικονομία της γνώσης. Οι νέες βιομηχανίες που ασχολούνται με τη γνώση ρυπαίνουν λιγότερο από την παραδοσιακή μεταποίηση, ενώ ένα καλύτερα εκπαιδευμένο εργατικό δυναμικό συμβάλλει προς την κατεύθυνση πιο ευαισθητοποιημένων ως προς το περιβάλλον καταναλωτών. Η έρευνα και η καινοτομία θα καταστήσουν δυνατή την ικανοποίηση της ζήτησής τους για προϊόντα φιλικά προς το περιβάλλον.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Η τεχνολογική πρόοδος και η βελτιωμένη ρύθμιση έχουν μειώσει τον όγκο της ρύπανσης που παράγεται από πολλές βιομηχανικές διαδικασίες, αλλά η αύξηση όσον αφορά την κλίμακα της δραστηριότητας έχει εργαστεί προς την αντίθετη κατεύθυνση. Η πρόσφατη *"Εκθεση για την κατάσταση του περιβάλλοντος"* του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος προβλέπει ότι ορισμένα περιβαλλοντικά προβλήματα θα μετριάζονταν, εάν η τρέχουσα πολιτική εφαρμοζόταν πλήρως. Ωστόσο, σε ορισμένους σημαντικούς τομείς, (π.χ. κλιματική μεταβολή, απόβλητα, έδαφος), τα σενάρια με βάση τη συνέχιση των επιχειρήσεων ("business as usual") παραπέμπουν σε περαιτέρω περιβαλλοντική επιδείνωση έως το 2010.

Η χρήση εργαλείων με βάση την αγορά, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, παραμένει ανομοιογενής. Παρά τις συχνές ανακοινώσεις, έχει επιτευχθεί μικρή πρόοδος όσον αφορά την ευρύτερη χρήση των φορολογικών μέσων, όπως η φορολόγηση της παραγωγής και κατανάλωσης ενέργειας, και όσον αφορά τη μετατόπιση της φορολογικής επιβάρυνσης από την εργασία στη χρήση πόρων. Η ένταξη των περιβαλλοντικών ανησυχιών σε διάφορες κλαδικές πολιτικές (π.χ. μεταφορές, ενέργεια, γεωργία) έχει μόλις αρχίσει.

Η δέσμευση της ΕΕ ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη και τα υψηλά πρότυπα μπορεί να καταστεί ο κινητήριος μοχλός για την καινοτομία, την τεχνολογία, τη νέα επιχειρηματική δραστηριότητα και τις θέσεις εργασίας υψηλής ποιότητας. Η ΕΕ κατέχει ηγετική θέση στον κόσμο στην περιβαλλοντική τεχνολογία, δημιουργώντας θέσεις εργασίας και εισόδημα στα κράτη μέλη.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

- Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ελσίνκι συμφωνήθηκαν στρατηγικές για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στους τομείς της γεωργίας, των μεταφορών και της ενέργειας. Έχει ξεκινήσει το έργο για παρόμοιες στρατηγικές στους τομείς της εσωτερικής αγοράς, της ανάπτυξης και της βιομηχανίας. Από το Συμβούλιο ζητήθηκε να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2001 πλήρεις στρατηγικές με τη δυνατότητα συμπερίληψης χρονοδιαγράμματος για περαιτέρω μέτρα καθώς και ένα σύνολο δεικτών για τους εν λόγω τομείς. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε επίσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκπονήσει μια μακροπρόθεσμη βιώσιμη στρατηγική ανάπτυξης. Περαιτέρω, η περιβαλλοντική διάσταση ενσωματώνεται πλήρως στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση για το 2000.
- Η ανακοίνωση για το "Περιβάλλον και την απασχόληση" τόνισε τη σημασία της ολοκλήρωσης της πολιτικής, κινητοποιώντας όλους τους αρμοδίους, ιδίως τις δημόσιες αρχές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκίνησε ένα διάλογο μεταξύ των υπουργείων απασχόλησης και κοινωνικών υποθέσεων, περιβάλλοντος και βιομηχανίας σχετικά με την ολοκλήρωση των πολιτικών ανταγωνισμού, περιβάλλοντος και απασχόλησης.
- Απαιτείται ένα μίγμα χρηματοοικονομικών κινήτρων και αντικινήτρων προκειμένου να ενθαρρυνθεί η επένδυση σε ένα νέο, καθαρότερο μετοχικό κεφάλαιο. Από κοινού με τις επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό, αυτό θα βελτιώσει τόσο την ανταγωνιστικότητα όσο και την ποιότητα του (επαγγελματικού) βίου. Βασιζόμενη στην ανακοίνωση σχετικά με το "Περιβάλλον και την Απασχόληση (*Οικοδόμηση μιας βιώσιμης Ευρώπης*)", η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα παράσχει περαιτέρω υποστήριξη για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων εθνικών στρατηγικών και θα συμβάλει στην ανάπτυξη δεικτών που θα εφαρμόζονται σε όλες τις βιομηχανίες.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξακολουθήσει να διερευνά μέτρα που θα μπορούσαν να βελτιώσουν το περιβάλλον, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την απασχόληση. Τα σχετικά παραδείγματα περιλαμβάνουν τους οικολογικούς φόρους και τις πολιτικές τιμολόγησης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μελετήσει επίσης τον αντίκτυπο των περιβαλλοντικών επιβλαβών επιδοτήσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξετάσει, μεταξύ άλλων, τις περιβαλλοντικές ανησυχίες και την ασφάλεια του εφοδιασμού κατά την εκτίμηση αυτών των επιδοτήσεων δυνάμει των κανόνων κρατικής ενίσχυσης. Η Επιτροπή θα προτείνει ένα 6ο πρόγραμμα περιβαλλοντικής δράσης πριν από το τέλος του έτους.

3.2. Η ενίσχυση του δυναμισμού της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ

Υποστήριξη της ΕΕ για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς

Το διευρυνόμενο εμπόριο των άυλων αγαθών καθιστά την ολοκλήρωση της αγοράς ακόμη πιο αναγκαία. Η καινοτομία, η δημιουργικότητα και η οικονομική και χρηματοπιστωτική ολοκλήρωση είναι ουσιώδη για την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της ανταγωνιστικότητας με την προώθηση του ανταγωνισμού και τη μείωση του κόστους.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Η άρση των εμπορικών φραγμών και η απελευθέρωση της αγοράς επιταχύνουν την ολοκλήρωση των αγορών κρατών μελών και δημιουργούν νέες ευκαιρίες: με τη διεύρυνση της βάσης των πελατών τους και την επίτευξη οικονομιών κλίμακας, οι εταιρείες μπορούν να επεκτείνουν τις επιχειρήσεις τους και να δημιουργήσουν πρόσθετη απασχόληση.

Ωστόσο, τα προβλήματα παραμένουν -π.χ. η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής, γεγονός που ενδέχεται να εμποδίσει την καινοτομία και την επένδυση στην τεχνολογία, την έρευνα και άλλες μορφές άυλου κεφαλαίου. Επίσης ορισμένες βιομηχανίες εμποδίζονται να αναπτυχθούν συγκεντρωτικά, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος απασχολεί διπλάσια άτομα από ό,τι η βιομηχανία και η γεωργία από κοινού. Η ευρωπαϊκή αγορά των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξακολουθεί να είναι κατακερματισμένη. Η έλλειψη της ενδεδειγμένης ρύθμισης σε ορισμένους βασικούς παράγοντες, όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο, εξακολουθεί να υπονομεύει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Οι ευρέως διαδεδομένες ανισότητες και η έλλειψη γενικών υποχρεώσεων υπηρεσιών εμποδίζουν την ΕΕ να εκμεταλλευθεί πλήρως το δυναμικό δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

- Η Κοινότητα πρέπει να εξακολουθήσει να βελτιώνει το συντονισμό των φορολογικών πολιτικών και να αποφεύγει τον επιβλαβή φορολογικό ανταγωνισμό που μπορεί να παρεμβληθεί στην αποτελεσματική κατανομή των πόρων στην εσωτερική αγορά.
- Οι προτάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να στοχεύουν στην ενθάρρυνση της καινοτομίας, της επένδυσης και της απασχόλησης υψηλής ποιότητας. Η ταχεία έγκριση της πρότασης οδηγίας περί "Ορισμένων πτυχών του ηλεκτρονικού εμπορίου στην εσωτερική αγορά" θα συμβάλει στη δημιουργία ενός κατάλληλου κανονιστικού περιβάλλοντος γι' αυτή τη σημαντική πηγή νέων θέσεων εργασίας. Ο ενισχυμένος ανταγωνισμός στις βιομηχανίες ΤΠ και τηλεπικοινωνιών θα έχει σημαντικό αντίκτυπο στο ρυθμό της αύξησης του ηλεκτρονικού εμπορίου. Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δώσει μεγαλύτερη προσοχή στην ενίσχυση των κανόνων ανταγωνισμού και σε συγκεκριμένα προβλήματα, όπως η τιμολόγηση της πρόσβασης σε δίκτυο στη βιομηχανία τηλεπικοινωνιών.
- Η πρόοδος που επιτεύχθηκε όσον αφορά τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις παρέχει τη βάση για ενέργειες συγκριτικής αξιολόγησης. Παρακολουθούνται στο πλαίσιο της έκθεσης του Cardiff και των ΕΣΔ καθώς και πληρέστερα στους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής και στην έκθεση εφαρμογής τους.
- Η ΕΕ πρέπει να είναι αποφασιστική στην εφαρμογή των μέτρων στόχων που συμφωνήθηκαν στη νέα στρατηγική για την εσωτερική αγορά. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα επικεντρώσει τις πρωτοβουλίες της στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και θα παρακολουθήσει την εφαρμογή με μια πρώτη εξέταση στα πλαίσια του Συμβουλίου Εσωτερικής Αγοράς την άνοιξη του 2000.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξακολουθήσει να εξετάζει τα ωφέλιμα αποτελέσματα στις αγορές εργασίας από την άρση των εμποδίων στην επαγγελματική και γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων, όπως οι διαφορές στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ιδιαίτερα στις συντάξεις. Θα πρέπει να εξεταστεί η κατάσταση των διακινούμενων εργαζομένων ή των συνταξιούχων που εξαρτώνται από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε μια χώρα, ενώ πληρώνουν φόρους εισοδήματος σε μια άλλη χώρα, όταν αυτό οδηγεί σε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση από εκείνη που θα λάμβαναν, εάν υπόκειντο είτε στο φορολογικό σύστημα της χώρας στην οποία πληρώνουν κοινωνικές εισφορές είτε στο κοινωνικό σύστημα της χώρας στην οποία πληρώνουν φόρους. Γενικότερα, προκειμένου να αποφευχθούν στρεβλώσεις της μεταχείρισης, ο συντονισμός των εθνικών πολιτικών πρέπει να στοχεύει στη μεγαλύτερη συμβατότητα μεταξύ των φορολογικών συστημάτων και των συστημάτων κοινωνικών εισφορών σε ολόκληρη την

Ένωση. Τα κράτη μέλη θα ενθαρρυνθούν να λάβουν μέτρα μέσω της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την απασχόληση και της συνεργασίας για την κοινωνική προστασία.

Υποστήριξη της ΕΕ για τις επιχειρήσεις και το επιχειρηματικό πνεύμα

Για να εξαχθεί το βέλτιστο όφελος από τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις που προσανατολίζονται προς την ανταγωνιστικότητα και τη δημιουργία θέσεων εργασίας, η Ευρώπη πρέπει να οικοδομήσει ένα πνεύμα επιχειρηματικού δυναμισμού, ιδίως στις νέες βιομηχανίες που συνδέονται με τη γνώση και τις ΤΠΕ.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Στην Ευρώπη θεωρείται ότι κυριαρχεί το πνεύμα του εργαζομένου. Το ποσοστό των ανθρώπων που δημιουργούν τη δική τους επιχείρηση στην Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι το μισό του ποσοστού των ΗΠΑ. Στην Ευρώπη, τα άτομα που εγκαταλείπουν το σχολείο και οι απόφοιτοι έχουν ιδιαίτερη προτίμηση στην έρευνα παρά στη δημιουργία μιας θέσης εργασίας. Πολλά κράτη μέλη αναγνώρισαν τη σημασία αυτού του ελλείμματος επιχειρηματιών και έχουν ήδη προβεί σε ενέργειες προκειμένου να συμπεριληφθεί το επιχειρηματικό πνεύμα στο πρόγραμμα μαθημάτων, αρχίζοντας από το επίπεδο της βασικής εκπαίδευσης.

Σε πολλά κράτη μέλη ο όγκος και η συνθετότητα των κανονισμών και των διοικητικών διαδικασιών καθιστά τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων μια ακριβή και δυσκίνητη υπόθεση. Μια έρευνα του 1997 έδειξε ότι οι χώρες με τις λιγότερες και ταχύτερες διαδικασίες καταχώρησης εταιρειών ήταν επίσης συχνά εκείνες με τα υψηλότερα συνολικά ποσοστά απασχόλησης.

Κατά κανόνα, οι ευρωπαϊκές ΜΜΕ δεν διαθέτουν επαρκή ίδια κεφάλαια· το επίπεδο χρέωσής τους είναι κατά μέσο όρο διπλάσιο του επιπέδου των ιδίων κεφαλαίων. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από τους πολιτιστικούς φραγμούς (την απροθυμία ορισμένων επιχειρηματιών ΜΜΕ να αφήσουν εξωτερικούς παράγοντες να αποκτήσουν κεφάλαια στην εταιρεία τους), καθώς και από τον αριθμό των εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ όσον αφορά την πρόσβαση σε μετοχική χρηματοδότηση (π.χ., η υπανάπτυξη των ευρωπαϊκών αγορών κεφαλαίου ανάπτυξης και των αγορών αξιών που ειδικεύονται σε μικρότερες εταιρείες). Η διαθεσιμότητα επιχειρηματικού κεφαλαίου είναι ιδιαίτερα ζωτική για την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων και επιχειρήσεων υψηλής μεγέθυνσης.

Για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ, πρέπει η απασχόληση να αυξηθεί ταχέως σε όλους τους επιμέρους τομείς: ξενοδοχεία, εστιατόρια και διανομή· χρηματοοικονομικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες· υπηρεσίες σε επίπεδο κοινοτήτων (εκπαίδευση, υγεία και τοπικές υπηρεσίες) αυτό πρέπει να αποτελέσει ένα σημαντικό στόχο για την Ευρώπη κατά τα επόμενα 10 έτη.

Πρωτοβουλίες ΕΕ

- Στην ανακοίνωσή της "Προώθηση του επιχειρηματικού πνεύματος και της ανταγωνιστικότητας"¹ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε ένα "Σχέδιο Δράσης BEST" που επικυρώθηκε από το Συμβούλιο στις 19 Απριλίου 1999. Το σχέδιο δράσης εξάγει συμπεράσματα από τις εκθέσεις της Task Force BEST (Business Environment Task Force), οι οποίες επανεξέτασαν το υφιστάμενο κανονιστικό περιβάλλον για τις

¹ COM (98) 550 τελικό της 30.09.1998

επιχειρήσεις και υπέβαλαν συστάσεις για βελτιώσεις. Το σχέδιο δράσης προτείνει συγκεκριμένα μέτρα σε διάφορους τομείς, ιδίως τη διδασκαλία του επιχειρηματικού πνεύματος, την κατάρτιση, την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, την έρευνα, την καινοτομία και τη βελτίωση της δημόσιας διοίκησης. Συνιστά ένα πλαίσιο αναφοράς για μέτρα σε κοινοτικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και συμπληρώνει την πρωτοβουλία SLIM (Απλοποίηση της νομοθεσίας της Εσωτερικής Αγοράς) η οποία στοχεύει στην απλοποίηση και τη βελτίωση των κανόνων της εσωτερικής αγοράς. Το σχέδιο δράσης καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να υποβάλει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή έως το τέλος του 2000.

- Στην ετήσιά της έκθεση του Cardiff, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί ποσοτικά την απόδοση του ευρωπαϊκού προϊόντος και αγορών κεφαλαίου. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, προτείνει ορισμένο αριθμό συστάσεων πολιτικής που στοχεύουν στην ενίσχυση της οικονομικής μεταρρύθμισης ή στην άρση εμποδίων που παρεμποδίζουν την αποτελεσματική απόδοση των αγορών. Οι συστάσεις αυτές μπορούν να παράσχουν στοιχεία για την εκπόνηση των γενικών κατευθύνσεων της οικονομικής πολιτικής και να χρησιμεύσουν ως βάση των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των ενεργειών στόχων που περιλαμβάνονται στη στρατηγική της εσωτερικής αγοράς.
- Στην ανακοίνωσή της του Οκτωβρίου του 1999 *"Επιχειρηματικά κεφάλαια: εφαρμογή του σχεδίου δράσης - Προτάσεις για περαιτέρω πρόοδο"*², η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολόγησε την πρόοδο που επιτεύχθηκε με την εφαρμογή του σχεδίου δράσης³ για την προώθηση της ανάπτυξης των αγορών επιχειρηματικού κεφαλαίου στην Ευρώπη. Αυτό το σχέδιο δράσης αποτελεί τμήμα της ανακοίνωσης που εξέδωσε το 1998 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και επικύρωσε το Συμβούλιο με τίτλο *"Επιχειρηματικά κεφάλαια: κλειδί για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην ΕΕ"*, αναλύοντας τη σημασία των πανευρωπαϊκών αγορών επιχειρηματικού κεφαλαίου για την ΕΕ, υπογραμμίζοντας τους φραγμούς για την ανάπτυξή τους και προτείνοντας μέτρα για την άρση τους. Η ανακοίνωση του Οκτωβρίου του 1999 κατέληγε στο ότι παρά την πρόοδο που επιτεύχθηκε, η ΕΕ εξακολουθεί να πάσχει από σημαντικές αδυναμίες και υπέβαλε προτάσεις για περαιτέρω πρόοδο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εξετάζει τακτικά την πρόοδο.
- Το *"Σχέδιο δράσης για την καινοτομία"* καθορίζει τρεις σημαντικούς τομείς προτεραιότητας: προώθηση πνεύματος καινοτομίας, ορισμός ευνοϊκού πλαισίου για την καινοτομία και δημιουργία ισχυρότερων δεσμών μεταξύ της έρευνας και των επιχειρήσεων. Το 5ο πρόγραμμα πλαίσιο περιλαμβάνει ένα οριζόντιο πρόγραμμα για την προώθηση της συμμετοχής των ΜΜΕ και την καινοτομία με κοινοτικό προϋπολογισμό ύψους 362 εκατ. € για την περίοδο 1998-2002.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξακολουθεί να εργάζεται επί συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων όπως το CREA, ένα πρόγραμμα που υποστηρίζει ταμεία παροχής κεφαλαίων για την εκκίνηση μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων, και το ευρωπαϊκό δίκτυο Business Angels (EBAN), το οποίο φέρνει σε επαφή άτομα που ξεκινούν επιχειρήσεις με πιθανούς επενδυτές.

² COM(1999) 493 τελικό της 20.10.1999, σχετικά: έγγραφο εργασίας της Επιτροπής "Επιχειρηματικά κεφάλαια: κλειδί για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης", SEC (1999) 1725.

³ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, "Επιχειρηματικά κεφάλαια: κλειδί για τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η εφαρμογή του σχεδίου δράσης", SEC (1998) 552, εκδόθηκε ξεχωριστά από την ΟΡΟCE, Βρυξέλλες/Λουξεμβούργο Απρίλιος 1998.

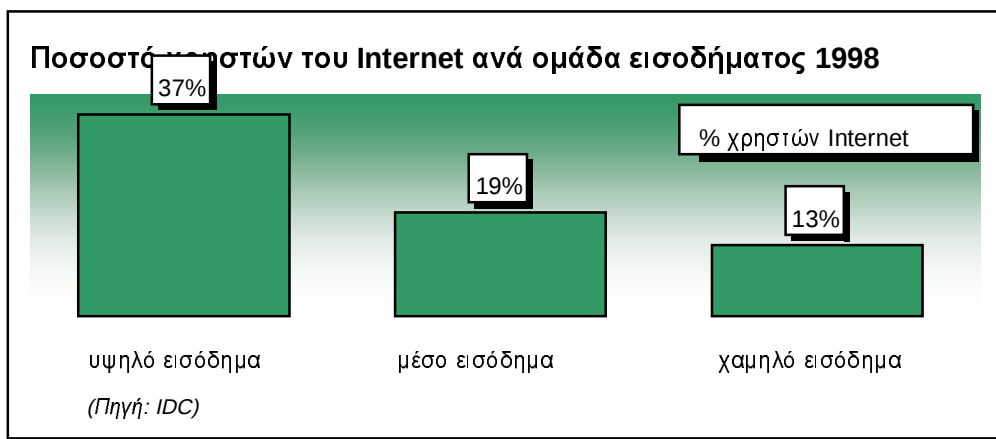
- Ο αντίκτυπος της διδασκαλίας του επιχειρηματικού πνεύματος και της γνώσης των επιχειρήσεων γενικότερα θα αντιμετωπιστεί στα πλαίσια της ενδιάμεσης εξέτασης των κατευθυντηρίων γραμμών απασχόλησης.
- Σε συμφωνία με τα συμπεράσματα της συνόδου κορυφής του Λουξεμβούργου για την απασχόληση, στην επόμενη έκθεση για την "Απασχόληση στην Ευρώπη" θα συμπεριληφθεί η ενημέρωση των στοιχείων της έκθεσης για τα ποσοστά απασχόλησης.
- Για να αυξηθεί η επιχειρηματική συνείδηση στους νέους πρέπει να γίνουν περισσότερα στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Η εφαρμογή των κοινοτικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων, όπως το πρόγραμμα Leonardo II, θα ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν το επιχειρηματικό πνεύμα σε όλα τα σχολικά προγράμματα και θα παρέχει πρακτική υποστήριξη.
- Ένα 4ο πολυετές πρόγραμμα που στοχεύει στις επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ πρόκειται να καλύψει για την περίοδο 2001-2006.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα εφαρμόσει τη στρατηγική της που επικυρώθηκε από το Συμβούλιο για την αύξηση του δυναμικού του τουρισμού για τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης⁴.

3.3.Υποστήριξη της ΕΕ για την ένταξη και τη συμμετοχή σε μια παραγωγική οικονομία

Η κύρια αρμοδιότητα για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού -τόσο των παλιών όσο και των νέων μορφών που συνδέονται με την κοινωνία της πληροφορίας- επαφίεται στις εθνικές αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους καθώς και στις μη κυβερνητικές οργανώσεις. Ωστόσο, σε συμφωνία με τις νέες διατάξεις του άρθρου 137 της συνθήκης, ο ρόλος της ΕΕ είναι να υποστηρίξει και να συμπληρώσει τις πρωτοβουλίες που εφαρμόστηκαν στα κράτη μέλη.

Η πρόληψη και η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού σε όλες του τις διαστάσεις απαιτεί πλήρεις και ολοκληρωμένες στρατηγικές. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ πρέπει να διαδραματίσει ιδιαίτερο ρόλο όσον αφορά την προώθηση της δημιουργίας θέσεων εργασίας η οποία αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση της πρόνοιας καθώς και της αλλαγής στο χώρο εργασίας και του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η εργασία καθώς και όσον αφορά την υποβοήθηση των ατόμων να προσαρμοστούν σε αυτήν. Μπορεί επίσης να υποστηρίξει τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής προστασίας για να αντιμετωπίσουν τις νέες προκλήσεις (γήρανση, μεταβαλλόμενος κόσμος της εργασίας) και να συμβάλει στην επίτευξη μιας νέας ισορροπίας μεταξύ ευελιξίας και ασφάλειας.

⁴ COM (1999)205 της 28ης Απριλίου 1999

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Σύμφωνα με τα τρέχοντα στοιχεία της Eurostat, το 18% περίπου του πληθυσμού της ΕΕ ζει με λιγότερο από το 60% των εθνικών μέσων εισοδημάτων, του κατωφλίου χαμηλού εισοδήματος που λαμβάνεται ως μέτρο της σχετικής φτώχειας⁵. Αυτός ο αριθμός είναι ο μέσος όρος της ΕΕ που αντικατοπτρίζει τα εθνικά ποσοστά φτώχειας που κυμαίνονται από 11-24% και ήταν σχετικά σταθερά κατά τη διάρκεια των τελευταίων 10 ετών. Αυτό το μερίδιο θα ανερχόταν σε 26% αν δεν υπήρχαν συστήματα κοινωνικών παροχών άλλα από τις συντάξεις. Αν ληφθούν υπόψη οι κοινωνικές παροχές, μειώνεται στο 18% και το γεγονός αυτό επισημαίνει τόσο τις επιτυχίες όσο και τα όρια των πολιτικών ανακατανομής του εισοδήματος⁶. Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν επίσης ότι εκείνοι που ζουν κάτω από αυτό το όριο της φτώχειας βιώνουν τη στέρηση και σοβαρές δυσκολίες για την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία⁷. Η κατανομή εισοδήματος που βασίζεται αποκλειστικά στην αγορά χωρίς το αποτέλεσμα της αναδιανομής που προκαλείται από τα ευρωπαϊκά συστήματα πρόνοιας θα έθετε ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού κάτω από το όριο της φτώχειας.

Οι μεταβολές στην οικονομία, την αγορά εργασίας, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της κοινωνίας και τα οικογενειακά πρότυπα εξασθενίζουν την κοινωνική συνοχή, αυξάνοντας τις ανισότητες και το ενπρόσβλητο του εισοδήματος. Το πρόβλημα της μόνιμης φτώχειας συνδυάζεται με την ευρύτερα διαδεδομένη ανασφάλεια: ένα υψηλό ποσοστό των ατόμων αντιμετωπίζουν τη φτώχεια ή απειλούνται από αυτή σε κάποια στιγμή της ζωής τους. Αυτό οφείλεται ιδίως στη στεγανοποίηση της αγοράς εργασίας, η οποία περιορίζει ορισμένα άτομα σε χαμηλά αμειβόμενες, επισφαλείς θέσεις εργασίας που εναλλάσσονται με συχνές περιόδους ανεργίας, καθιστώντας εξαιρετικά δύσκολη για τα άτομα αυτά την απόδραση από τη φτώχεια⁸. Το ισχυρό σημείο της Κοινότητας έγκειται στην πολιτική δέσμευση για μια

⁵ Eurostat, Statistics in Focus, 1/2000 Ο κοινωνικός αποκλεισμός στα κράτη μέλη της ΕΕ και 13/1999. Τα στοιχεία αφορούν το δεύτερο κύμα του Πάνελ Νοικοκυριών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και αναφέρονται στην κατάσταση εισοδήματος το 1994 σε 13 κράτη μέλη (Η ΕΕ πλην της Σουηδίας και της Φινλανδίας). Αν εφαρμοστεί και στα 15 κράτη μέλη, το ποσοστό 18% θα αντιπροσωπεύει περισσότερα από 65 εκατομμύρια άτομα.

⁶ Eurostat, Statistics in Focus, 8/1999. Τα ευρωπαϊκά συστήματα πρόνοιας παραμένουν ένα σημαντικό μέσο για τη μείωση της φτώχειας, λαμβάνοντας υπόψη ότι η παρουσία ενός μεγάλου συστήματος πρόνοιας επηρεάζει τη συμπεριφορά των ανθρώπων και τη δομή των νοικοκυριών, παραδείγματος χάρι, επιτρέποντας στους ανθρώπους να ζουν στα δικά τους νοικοκυριά, ενώ εξαρτώνται από τις παροχές.

⁷ Eurostat Statistics in Focus 1/2000· βλ. επίσης την επικείμενη ανακοίνωση της Επιτροπής "Κοινωνικές τάσεις: προοπτικές και προκλήσεις"

⁸ Βλέπε το στατιστικό παράρτημα στην ανακοίνωση "Να οικοδομήσουμε μια Ευρώπη χωρίς αποκλεισμούς"

στρατηγική σε ολόκληρη την ΕΕ για την πρόληψη της ανεργίας, την προώθηση της δραστηριοποίησης και της προσαρμοστικότητας του εργατικού δυναμικού, την ανάπτυξη πολιτικών εκπαίδευσης και κατάρτισης και τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Η πρόσβαση χωρίς διακρίσεις στην αγορά εργασίας θα ενθαρρυνθεί με την έγκριση των προτάσεων που υπέβαλε πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή⁹ καθώς και με την ενίσχυση των προσπάθειών που καταβάλλονται ήδη όσον αφορά την ισότητα των φύλων.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

Οι ακόλουθες πρωτοβουλίες εντάσσονται στα πλαίσια μιας συνεκτικής στρατηγικής και αποδεικνύουν τη δέσμευση της ΕΕ για το συνδυασμό του εκσυγχρονισμού, της μεγέθυνσης και της απασχόλησης με τις ευρωπαϊκές κοινωνικές αξίες.

- Τα διαρθρωτικά ταμεία, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας EQUAL, θα χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξη των εθνικών σχεδίων δράσης για την απασχόληση στον αγώνα κατά του αποκλεισμού. Τα κοινοτικά προγράμματα, ιδίως το Socrates II, θα χρηματοδοτήσουν μέτρα που απευθύνονται σε άτομα που εγκατέλειψαν το σχολείο χωρίς να αποκτήσουν προσόντα. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση, θα ενθαρρυνθούν αυστηρά μέτρα για την περικοπή του αριθμού των ατόμων που εγκαταλείπουν νωρίς το σχολείο.
- Η ευρωπαϊκή στρατηγική για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας θα εξακολουθήσει να επικεντρώνεται στην πρόληψη της μακροχρόνιας ανεργίας. Τα κράτη μέλη θα δώσουν ειδική προσοχή στην ισότητα των ευκαιριών γυναικών και ανδρών, ατόμων με ειδικές ανάγκες, εθνοτικών μειονοτήτων και άλλων μειονεκτούντων ομάδων και ατόμων.
- Η παροχή βοήθειας στα άτομα προκειμένου να προσαρμοστούν στο μεταβαλλόμενο κόσμο της εργασίας ενδυναμώνει την κοινωνική συνοχή και προλαμβάνει τον αποκλεισμό. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης ζήτησε από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να παρακολουθήσουν τις συστάσεις της ομάδας εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου σχετικά με τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της εργασιακής αλλαγής που περιλαμβάνουν μια πρόταση για ένα φόρουμ για την εργασιακή μεταβολή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει το βέλτιστο τρόπο απάντησης στα αιτήματα αυτά. Θα ενθαρρύνει επίσης τις εταιρείες να εκπονούν εκθέσεις διαχείρισης της μεταβολής ως σημαντικό εργαλείο πρόβλεψης ώστε να καταστούν *μανθάνουσες επιχειρήσεις* που βοηθούν το εργατικό δυναμικό τους να ανταποκριθεί στην οικονομική μεταβολή.
- Σε συμφωνία με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής *"Μια συντεταγμένη στρατηγική για τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής προστασίας"*, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη ξεκίνησαν ένα διάλογο σχετικά με την κοινωνική προστασία. Ο διάλογος αυτός πρέπει να εξελιχθεί σε συνεργασία με τέσσερις στόχους: να παράσχει στα άτομα σίγουρο εισόδημα μέσω της εργασίας· να καταστήσει τα συστήματα συνταξιοδότησης ασφαλή και βιώσιμα· να προωθήσει την κοινωνική ένταξη και να εξασφαλίσει βιώσιμη και υψηλής ποιότητας υγειονομική περίθαλψη. Η διαδικασία συνεργασίας θα συνδεθεί με την ευρωπαϊκή στρατηγική απασχόλησης και το μακροοικονομικό διάλογο.

⁹ COM(1999) 565 έως 567.

- Η κοινωνική ένταξη θα ληφθεί υπόψη στις άλλες κοινοτικές πολιτικές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτίθεται να προτείνει περαιτέρω δραστηριότητες στον τομέα αυτό, συμπεριλαμβανομένων της ανάπτυξης διακρατικής συνεργασίας εμπειρογνομόνων, της ανταλλαγής ορθής πρακτικής, των κοινών δεικτών και του διαλόγου πολιτικής για την κοινωνική ένταξη, με πλήρη σεβασμό της αρχής της επικουρικότητας. Η επικείμενη έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την κοινωνική κατάσταση στην Ευρωπαϊκή Ένωση του 2000 παρέχει πληροφορίες και αναλύσεις σχετικά με τις υποβόσκουσες τάσεις και τις μελλοντικές ανάγκες.

Για την εφαρμογή της προαναφερόμενης στρατηγικής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη και όλους τους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων και των κοινωνικών εταίρων. Αυτό θα τα βοηθήσει να επενδύσουν σε ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και θα παράσχει ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στα πλαίσια μιας παγκοσμιοποιημένης οικονομίας.

3.4.Υποστήριξη της ΕΕ για την ανάπτυξη της απασχόλησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο

Οι τοπικές πρωτοβουλίες και η τοπική ανάπτυξη είναι ουσιώδεις για την προώθηση της καινοτομίας και του επιχειρησιακού πνεύματος, την αντιμετώπιση της ανεργίας και την ενίσχυση της ένταξης:

- Οι μελλοντικοί επιχειρηματίες και επιχειρήσεις επωφελούνται από την υποστήριξη των τοπικών ερευνητικών δικτύων, των επιχειρηματικών υπηρεσιών, των δημόσιων διοικήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που μπορούν να συγκεντρώνουν τη γνώση τους της τοπικής αγοράς.
- Οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης μπορούν να υλοποιούν ενεργητικά μέτρα προσαρμοσμένα στα ειδικά πρότυπα της ανεργίας και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας.
- Όλοι οι παίκτες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, μπορούν να συμμετάσχουν σε τοπικά μέτρα για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, ιδίως σε στερημένες αστικές περιοχές.

Τα ισχυρά σημεία και οι αδυναμίες της Ευρώπης

Η δέσμευση των ατόμων που εργάζονται τοπικά για την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή - είτε στο δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα - είναι πραγματική. Ο κοινωνικός ή ενδιάμεσος τομέας παρέχει πολύ μεγάλη υποστήριξη στη δημιουργία τοπικών θέσεων εργασίας. Οι συνεργίες, όταν αξιοποιούνται πλήρως, μεταξύ των τριών αυτών εταίρων έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην απασχόληση.

Η διαδικασία των ΕΣΔ δεν έχει συμπεριλάβει επαρκώς την τοπική διάσταση της περιφερειακής ανάπτυξης. Ο συντονισμός των δραστηριοτήτων που απευθύνονται στο τοπικό επίπεδο ήταν κακός, ανεξάρτητα του εάν προερχόταν από τις εθνικές κυβερνήσεις ή την ΕΕ. Οι τοπικές υπηρεσίες των εθνικών ή περιφερειακών αρχών (π.χ. οι τοπικές υπηρεσίες απασχόλησης, οι τοπικές υπηρεσίες των υπουργείων πρόνοιας κλπ.) δεν έλαβαν πάντα επαρκή ενθάρρυνση για να συνεργαστούν με τις τοπικές αρχές.

Πρωτοβουλίες της ΕΕ

- Η Κοινότητα προτίθεται να παράσχει υποστήριξη για την απασχόληση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο μέσω της στρατηγικής απασχόλησης και των διαρθρωτικών ταμείων. Και τα δύο συμπλέκονται έντονα προς την κατεύθυνση της υποβοήθησης των τοπικών παραγόντων να ξεκινήσουν νέες πρωτοβουλίες δημιουργίας θέσεων εργασίας, να προωθήσουν τη συμμετοχή και να καταπολεμήσουν τον αποκλεισμό. Τα τοπικά σύμφωνα απασχόλησης, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι τοπικών συμφερόντων, θα αξιολογηθούν προκειμένου να καθορισθεί ποιες αλλαγές θα μπορούσαν να γίνουν για τη μεγιστοποίηση της επίδρασής τους στην τοπική ανάπτυξη και στη δημιουργία απασχόλησης. Με βάση την επιτυχία τους, τα σύμφωνα θα ενσωματωθούν πλέον στο κύριο σώμα των διαρθρωτικών ταμείων.¹⁰
- Με τις **κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση του 2000** ζητείται η προώθηση μέτρων για την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικό επίπεδο και η υποστήριξη του ειδικού ρόλου και της αρμοδιότητας των εταίρων στο περιφερειακό και στο τοπικό επίπεδο. Η επανεξέταση των εθνικών σχεδίων δράσης το 2000 θα δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις απόψεις και τις εμπειρίες των αρμοδίων για τοπικές αντιδράσεις όσον αφορά την ανεργία.
- Προετοιμάζεται μια νέα εκστρατεία με τίτλο "Τοπική δράση για την απασχόληση" σε συνεργασία με την Επιτροπή των Περιφερειών προκειμένου να υποστηρίξει το σημαντικό ρόλο που η συντεταγμένη τοπική δράση μπορεί να διαδραματίσει στην ευρωπαϊκή στρατηγική απασχόλησης. Για την υποστήριξή της έχει διατεθεί προϋπολογισμός 12 εκατομμυρίων ευρώ για το 2000 με σκοπό την ευαισθητοποίηση για την τοπική διάσταση της στρατηγικής, την προώθηση της συνεργασίας και την ανταλλαγή βέλτιστης πρακτικής, την ανάπτυξη τοπικών επιχειρήσεων ιδίως στα πλαίσια της κοινωνικής οικονομίας και την αξιολόγηση του αντικτύπου που έχουν τα εθνικά σχέδια δράσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.
- Οι κανονισμοί που διέπουν τα **διαρθρωτικά ταμεία** την περίοδο 2000-2006 τροποποιήθηκαν προκειμένου να αυξηθεί το ποσό της υποστήριξης που μπορούν να δώσουν σε νέες δραστηριότητες και εταιρικές σχέσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η συνολική μεταφορά 195 δισ. €, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής κατάργησης της υποστήριξης, οι κοινοτικές πρωτοβουλίες και οι καινοτόμες ενέργειες πρέπει να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την οικονομική μεγέθυνση σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο όταν συνδυασθούν με εθνικές δαπάνες.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και της κοινωνικής συνοχής και στη δημιουργία με τον τρόπο αυτό των ορθών συνθηκών για βιώσιμες θέσεις εργασίας. Η εστίαση στην ολοκλήρωση, τη θεματική και γεωγραφική συγκέντρωση και την εταιρική σχέση στο νέο κανονισμό του ΕΤΠΑ θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των διαρθρωτικών μέτρων. Δίνεται ειδική προσοχή στα ζητήματα απασχόλησης σε προγράμματα που στοχεύουν στην οικονομική και κοινωνική μετατροπή των περιοχών του "στόχου 2". Στα πλαίσια του ΕΤΠΑ, η δημιουργία απασχόλησης υποβοηθείται επίσης από δύο κοινοτικές πρωτοβουλίες: την INTERREG, η οποία υποστηρίζει τη διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία και την URBAN, που ασχολείται με την αναδιάρθρωση σε στερημένες αστικές περιοχές.

¹⁰

Βλέπε οδηγό των Τοπικών Συμφώνων Απασχόλησης 2000-2006, SEC(1999)1933.

- Το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) προωθεί τη βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη, που καθίσταται ο δεύτερος άξονας της κοινής αγροτικής πολιτικής, της ΕΕ, ιδίως μέσω της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων και της δημιουργίας θέσεων εργασίας, με στόχο την αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού. Η συνδεδεμένη πρωτοβουλία LEADER υποστηρίζει αυτή την ολοκληρωμένη πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και ενθαρρύνει τις απαντήσεις στη νέα ζήτηση για υπηρεσίες με ένταση απασχόλησης σε ένα φάσμα τομέων.
- Το ΕΚΤ είναι το κύριο χρηματοδοτικό μέσο για την προώθηση της στρατηγικής απασχόλησης και έχει μια οριζόντια προτεραιότητα για την τοπική ανάπτυξη της απασχόλησης. Ο κανονισμός του ΕΚΤ προβλέπει ότι τα προγράμματα που εφαρμόζονται σε επίπεδο κράτους μέλους προωθούν τις προτεραιότητες που υποβάλλονται στα πλαίσια των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και στα εθνικά σχέδια δράσης για την απασχόληση. Στο πλαίσιο αυτό οι δραστηριότητες που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ πρέπει να περιλαμβάνουν ενεργητικά και προληπτικά μέτρα για την αγορά εργασίας, την υποστήριξη των συστημάτων διά βίου μάθησης και την έντονη προώθηση ειδικευμένου, καλά καταρτισμένου και προσαρμόσιμου εργατικού δυναμικού. Η κοινοτική πρωτοβουλία EQUAL, που χρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, υποστηρίζει τα νέα μέσα καταπολέμησης όλων των μορφών διάκρισης και ανισοτήτων σε σχέση με την αγορά εργασίας.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόκειται να εγκρίνει μια ανακοίνωση ("*Τοπική δράση για την απασχόληση*") για την προώθηση της απασχόλησης σε τοπικό επίπεδο. Η ανακοίνωση αυτή θα συνδέσει τις παραπάνω πρωτοβουλίες με άλλα ευρωπαϊκά μέτρα και θα ξεκινήσει μια διαδικασία διαβούλευσης. Μέσω αυτής, η Επιτροπή ελπίζει να αναπτύξει τη συναίνεση για τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν, στα κατάλληλα επίπεδα, ώστε να δοθεί στην Ευρώπη η δυνατότητα να εκμεταλλευθεί πλήρως το αναξιοποίητο ακόμη τοπικό δυναμικό της.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. Προϋποθέσεις προόδου

Η παρούσα ανακοίνωση εξέτασε τα βασικά χαρακτηριστικά και τις διαστάσεις της επίδοσης της ΕΕ στον τομέα της απασχόλησης και τον τρόπο με τον οποίο η μετάβαση προς μια οικονομία της γνώσης που ενθαρρύνει την ένταξη επηρεάζει τις προκλήσεις της απασχόλησης που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Η ανακοίνωση στο τμήμα 3 ανέλυσε ένα σύνολο κοινοτικών πολιτικών που αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα της πλήρους προσέγγισης πολιτικής που είναι αναγκαία για την οικοδόμηση μιας δυναμικής οικονομίας της γνώσης που ενθαρρύνει την κοινωνική ένταξη.

Η εντατικοποίηση των θετικών αλληλεπιδράσεων μεταξύ οικονομικής μεγέθυνσης και διαρθρωτικής αλλαγής, που ενθαρρύνεται από το φάσμα των διαρθρωτικών πολιτικών που συζητούνται στην παρούσα ανακοίνωση, θα υποστηρίξει περαιτέρω αυτή τη στρατηγική πολιτικής. Αυτή η πλήρης προσέγγιση πολιτικής θα μπορούσε να ενισχύσει το ποσοστό μεγέθυνσης και να δημιουργήσει τις συνθήκες για τη βαθμιαία επιστροφή στην πλήρη απασχόληση. Εάν εξασφαλιζόταν ένα μέσο ποσοστό οικονομικής μεγέθυνσης περίπου 3% για 5 έτη, π.χ., το ποσοστό απασχόλησης της ΕΕ θα μπορούσε να αυξηθεί κατά περίπου 4-5% -σε πάνω από το 65%- ένα ποσοστό που η Ένωση πέτυχε για τελευταία φορά πριν από τρεις δεκαετίες. Παρόμοια επίδοση της μεγέθυνσης για 10 έτη θα μπορούσε να ανεβάσει το ποσοστό απασχόλησης σε περίπου 70%. Ο αντίκτυπος στο ποσοστό ανεργίας είναι πολύ λιγότερο προβλέψιμος -καθώς θα εξαρτιόταν, μεταξύ άλλων, από την κλίμακα των

νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας- αλλά θα μπορούσε να μειωθεί στο 6-7% μετά 5 έτη και στο 4% περίπου μετά 10.

Στον πυρήνα πολλών προκλήσεων της απασχόλησης, που προσδιορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση, και των κοινοτικών πολιτικών που συζητούνται βρίσκονται τα ζητήματα ανθρώπινου δυναμικού και ικανοτήτων. Η εξασφάλιση της ευρείας κατανομής και του υψηλού επιπέδου δεξιοτήτων και γνώσεων είναι κεντρική για την ανάπτυξη μιας δυναμικής οικονομίας της γνώσης που ενθαρρύνει την κοινωνική ένταξη και μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην επίλυση των διαφόρων πτυχών της πρόκλησης της απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων των περιφερειακών ανισορροπιών, της απασχόλησης των ηλικιωμένων εργαζομένων, των ζητημάτων του χάσματος των φύλων, του χάσματος των δεξιοτήτων και της μακροχρόνιας ανεργίας.

Οι πολιτικές που απευθύνονται στο ανθρώπινο δυναμικό καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων από τη διά βίου μάθηση, την κατάρτιση των ερευνητών και τις επιχειρηματικές δεξιότητες έως τις ελάχιστες δεξιότητες που είναι αναγκαίες για την αποτελεσματική συμμετοχή στην εργασία - και στην ευρύτερη κοινωνία - στην οικονομία της γνώσης. Σε μια κατάσταση συνεχούς αλλαγής, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την οικονομία της γνώσης, αυτές οι πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού πρέπει να εκφράζουν και να προσιδιάζουν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι, οι επιχειρήσεις και οι κυβερνήσεις. Πρέπει να είναι πολιτικές που αντιμετωπίζουν τις διαφορετικές ανάγκες των διαφορετικών ομάδων και τομέων και τις διαφορετικές ανάγκες των ατόμων σε όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής.

Οι πολιτικές ανθρώπινου δυναμικού πρέπει να συμπληρωθούν με αποτελεσματικές πολιτικές που προάγουν την υποδομή και τις επενδύσεις που είναι αναγκαίες για την επιτυχή οικονομία της γνώσης. Περαιτέρω, όπως φαίνεται στη συζήτηση της εσωτερικής αγοράς και του επιχειρηματικού πνεύματος, οι πολιτικές ανταγωνισμού και ανοίγματος στις αγορές προϊόντων έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της απασχόλησης στην οικονομία της γνώσης, όπως η ανισορροπία στον τομέα των υπηρεσιών.

Η ανάπτυξη και η προώθηση των προσεγγίσεων πολιτικής που περιγράφονται στην παρούσα ανακοίνωση θα απαιτήσουν τη στενή συνεργασία μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών. Οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει επίσης να αναζητήσουν συνεργίες και συνεργασία.

Περαιτέρω, προκειμένου να απελευθερωθούν πόροι για την προώθηση μιας οικονομίας της γνώσης που ενθαρρύνει την κοινωνική ένταξη θα πρέπει να εφαρμοστούν αποφασιστικά τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Φλωρεντίας να εστιαστούν οι δημόσιες δαπάνες στις επενδύσεις σε αναδυόμενες δραστηριότητες, εκπαίδευση, κατάρτιση, E&A και υποδομή, ιδίως στον τομέα της γνώσης.

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν πολλά να κερδίσουν - όσον αφορά τόσο τη δημοσιονομική εξοικονόμηση όσο και τα βελτιωμένα αποτελέσματα πολιτικής- από αυτή την αναδιάρθρωση των δημόσιων δαπανών. Επιδιώκοντας την περικοπή της κοινωνικής υποστήριξης προκειμένου να οδηγηθούν τα ενδιαφερόμενα άτομα στην εργασία, χωρίς όμως καμία αντισταθμιστική θετική δράση για τη βελτίωση της ικανότητάς τους να αποκτήσουν και να διατηρήσουν τακτική απασχόληση -διακινδυνεύει σοβαρές αρνητικές συνέπειες- μειώνοντας τα πραγματικά επίπεδα διαβίωσης και μειώνοντας τόσο τις φιλοδοξίες όσο και τα κίνητρα.

Ωστόσο, ο θετικός αντίκτυπος της πλήρους στρατηγικής που σκιαγραφείται στην παρούσα ανακοίνωση κινδυνεύει να μειωθεί, εάν τα συστήματα φορολόγησης εξακολουθήσουν να είναι εχθρικά προς την απασχόληση. Η αντιστροφή της τάσης αύξησης της πραγματικής φορολόγησης της εργασίας είναι μία από τις κατευθυντήριες γραμμές της ευρωπαϊκής στρατηγικής απασχόλησης. Η επίτευξη του στόχου αυτού θα μπορούσε να συνεπάγεται σε πολλά κράτη μέλη την αλλαγή της χρηματοοικονομικής διάρθρωσης της κοινωνικής προστασίας ή/και τη μείωση των δημόσιων δαπανών ή/και την αύξηση των εσόδων από άλλες φορολογικές βάσεις (εξαιρείται η αύξηση του δημοσίου ελλείμματος).

Η επιτυχής προώθηση αυτής της προσέγγισης πολιτικής απαιτεί επίσης το διάλογο και την εταιρική σχέση μεταξύ των δημόσιων αρχών και άλλων αρμοδίων. Ο συνεχιζόμενος μακροοικονομικός διάλογος και οι συζητήσεις με τους κοινωνικούς εταίρους στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου συμβάλλουν σημαντικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Τέλος, όπως ορίζεται στο τμήμα 3 της παρούσας ανακοίνωσης, τα οφέλη της οικονομικής μεγέθυνσης και της διαρθρωτικής αλλαγής πρέπει να κατανεμηθούν κατά τρόπο ώστε να εξασφαλισθεί η κοινωνική ένταξη. Η επιστροφή στην πλήρη απασχόληση θα αποτελέσει ένα ουσιαστικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή. Αυτό συνεπάγεται την άρση των φραγμών, καθιστώντας δύσκολη την πρόσβαση στην αγορά εργασίας πολλών ομάδων και ατόμων. Οι ενέργειες για τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας είναι μια σημαντική διάσταση της πλήρους στρατηγικής για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, αλλά πρέπει να συμπληρωθούν με πολιτικές που αποβλέπουν στην αντιμετώπιση της πολλαπλής στέρησης καθώς και των διακρίσεων. Η επιτυχημένη προώθηση της κοινωνικής ένταξης θα έχει οικονομικά καθώς και κοινωνικά οφέλη και θα συμβάλει στη θετική αλληλεπίδραση μεταξύ της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής στην οικονομία της γνώσης.

4.2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας και η συνέχεια

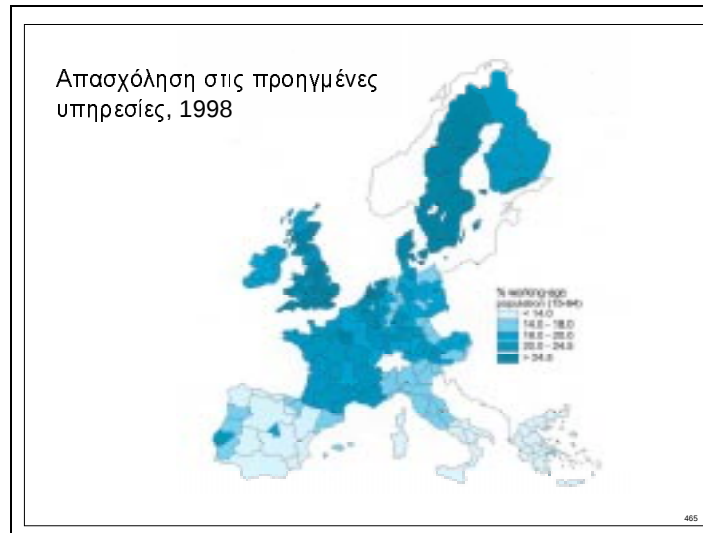
Η Προεδρία του Συμβουλίου προσβλέπει στο έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στη Λισσαβώνα για τη σύσταση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων για την απασχόληση, την οικονομική μεταρρύθμιση και την κοινωνική συνοχή στην Ένωση, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στην ανάγκη να αναπτυχθεί η αναγκαία ευρεία ικανότητα αντίδρασης στις νέες προκλήσεις της πολιτικής -ιδίως του δυναμικού της οικονομίας της γνώσης. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να επιδιωχθούν στα πλαίσια μιας κοινής μεθοδολογίας - ανάπτυξη κοινών στόχων, μετατροπή τους σε οριοθετήσεις και παρακολούθηση της επιτυχίας και της αποτυχίας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα δώσει συνέχεια στους προσανατολισμούς και τις πρωτοβουλίες πολιτικής της συνόδου της Λισσαβώνας στους γενικούς προσανατολισμούς της οικονομικής πολιτικής 2000 και στις κατευθυντήριες γραμμές για την απασχόληση 2001 που θα υποβάλει. Προκειμένου να δοθεί συνέχεια στη σύνοδο κορυφής της Λισσαβώνας και να επιδιωχθεί η ένταξη της απασχόλησης στις κοινοτικές πολιτικές, σύμφωνα με τον τίτλο της απασχόλησης και ιδίως το άρθρο 127 της συνθήκης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα:

- ενισχύσει και εμβαθύνει την εξέτασή της των εξελίξεων και των προοπτικών στον τομέα της απασχόλησης και της αγοράς εργασίας σε ολόκληρη την Ένωση και το διεθνές περιβάλλον της μέσω της ετήσιας έκθεσης "Η απασχόληση στην Ευρώπη". Αυτή θα περιλαμβάνει εκτενέστερη ανάλυση των δεσμών μεταξύ της απασχόλησης και των ευρύτερων διαρθρωτικών αλλαγών που υπογραμμίζονται στην παρούσα ανακοίνωση·
- αναπτύξει τη συστηματική πολυετή αξιολόγηση της συνάφειας των κοινοτικών πολιτικών για την απασχόληση. Η αξιολόγηση αυτή θα βασιστεί σε μια διεξοδικότερη εξέταση των επιδράσεων στην απασχόληση και την αγορά εργασίας των σημαντικών τομέων των κοινοτικών πολιτικών. Θα συμπεριλάβει την παρακολούθηση της επίτευξης των

συμφωνημένων στόχων και την εξέταση των οφελών των χρηματοδοτικών μέσων της ΕΕ στην ανάπτυξη της απασχόλησης και της δομής της·

- βελτιώσει τη στοχοθέτηση των κοινοτικών μέτρων παροχής κινήτρων για την υποστήριξη των καινοτόμων ενεργειών των κρατών μελών στον τομέα της απασχόλησης·
- ενισχύσει περαιτέρω το διάλογο σε όλα τα επίπεδα μεταξύ κοινοτικών οργάνων, κοινωνικών εταίρων και άλλων παικτών με σκοπό την ενίσχυση της αρμοδιότητας τους και τη δέσμευση για την προώθηση των στόχων απασχόλησης της ΕΕ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

"% working-age population": "% του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας"